

Západo česká univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Bakalářská práce

**ANALÝZA PĚCHODOVÉHO OBDOBÍ VE FOTBALE
ZE mlÁKOVSKÝCH DO DOROSTENECKÝCH KATEGORIÍ**

Vedoucí bakalářské práce:

PaedDr. Jaromír Votík, CSc.

Autor bakalářské práce:

Jiří Monhart

Místo, měsíc a rok dokončení:

Plzeň, duben 2012

Prohlá-uji, že jsem bakalá skou práci vypracoval samostatn
s použitím uvedené literatury a zdroj informací.

Plze , 13. dubna 2012

.....

vlastnoru ní podpis

Obsah

1 Úvod	5
2 Cíl a úkoly práce	6
2.1 Cíl práce.....	6
2.2 Úkoly práce.....	6
3 Teoretický rozbor problematiky	7
3.1 Charakteristiky období adolescence	7
3.1.1 Fyzické změny v adolescenci	8
3.1.2 Psychické změny v adolescenci	11
3.1.2.1 Změny kognitivního vývoje	12
3.1.2.2 Změny v oblasti emocionality	14
3.1.2.2 Změny v sociálních vztazích	16
3.1.2.2.1 Vztahy k vrstevníkům	16
3.1.2.2.2 Vztahy k rodičům.....	17
3.1.2.2.3 Partnerské vztahy	19
3.1.2.4 Vývoj identity adolescenta	20
3.2 Faktory ovlivňující psychodové období ve fotbale.....	21
3.2.1 Charakteristika psychodového období	21
3.2.2 Motorický vývoj adolescentního sportovce	27
3.2.3 Sportovní motivace v adolescenci	29
3.2.3.1 Vnitřní motivace	31
3.2.3.2 Vnější motivace	32
4 Metodika výzkumu	34
4.1 Charakteristika zkoumaného souboru	34
4.2 Metody výzkumu	36
4.3 Výsledky a diskuze.....	37
5 Závěry	50
6 Souhrn	51
7 Seznam literatury	53
8 Přílohy	55

1 Úvod

Téma š Analýza p echodového období ve fotbale ze flákovských do dorosteneckých kategorií jsem si zvolil proto, že jsem již po delší dobu hraji fotbal, aktivně se zapojuji do trénování mládeže, studuji B licenci trenéra, takže mám k fotbalu velice pozitivní vztah. V p echodovém období ze flákovských do dorosteneckých kategorií se mladí sportovci nacházejí v období rané adolescence, vymezené v tomto období 14-16 let. Jsem přesvědčen, že je jedná o kritické období mladých fotbalistů ve fotbale, ale také v osobním životě, který je se sportovní kariérou velmi blízce propojen. Mladé sportovce ovlivňuje spousta psychologických (vnitřních) i sociálních (vnějškových) faktorů. Právě tyto faktory se budu v práci zabývat, jak a v jaké míře jednotlivé faktory ovlivňují jejich sportovní kariéru a chtěl bych zjistit, proč dochází k velkému úbytku fotbalistů právě v diskutovaném p echodovém období. Ve fotbalovém prostředí se pohybují dlouho, takže znám osobně mnoho hráčů, kteří se z různých důvodů rozhodli sportovní kariéru předčasně ukončit, nebo ve fotbale pokračovali, ale nevyhovaly mu tolik, kolik by se očekávalo od jejich fotbalového potenciálu, v mnoha případech se jednalo o velmi talentované sportovce. Právě tento problém mě přivedl k myšlence prozkoumat období rané adolescence mladého fotbalisty. Domnívám se, že tento problém může být jedním z důvodů ztráty široké základny českého fotbalu. Úbytek základny v flákovských a dorosteneckých kategoriích se pak přirozeně projevuje v celkovém množství úrovně českého fotbalu. Při vymezení hlavních příčin úbytku fotbalistů v diskutovaném období bych mohl zjistit, jak úbytek mladých fotbalistů v období rané adolescence alespoň částečně zabránit.

Moje práce může oslovit fotbalové trenéry mládežnických kategorií a může zajímat rodiče mladých sportovců, kterým by mohla částečně napovědět, jak by mohli podporovat mladé fotbalisty.

2 Cíl a úkoly práce

2.1 Cíl práce

Jako hlavní cíl této bakalářské práce jsem si zvolil prozkoumat jaké faktory a v jaké míře ovlivují p echodové období ve fotbale z flákovské do dorostenecké kategorie. Které z těchto faktorů můžeme mít za důsledky předčasného ukončení a sto nad jiné fotbalové kariéry adolescentních sportovců. Jednotlivé faktory ovlivující fotbalovou kariéru budu popisovat v teoretické části. Z velké části se jedná zejména o působení psychologických vlivů, pod kterými se dospívající jedinec nachází. Chtěl bych tedy zjistit co je hlavní příčinou toho, že spousta nadějných sportovců předčasně ukončí svoji kariéru, právě v tomto p echodovém období. Z tohoto hlediska můžeme tvrdit, že téma je pro současnou dobu velice aktuální a můžeme mít pozitivní přínos pro lidi, kteří se pohybují v trénování mládeže.

2.2 Úkoly práce

Hlavním úkolem mé práce tedy je teoreticky popsat všechny dané vnitřní a vnější faktory, které p echodové období mladého sportovce ovlivují. Následně vyhotovit dotazník, který bude situován trenérům mládežnických kategorií ve výkonnostním fotbale. Dotazník bude zadáván ústně jako standardizovaný rozhovor, podle předem připravených otázek. Tento způsob sběru dat jsem zvolil proto, abych s oslovenými trenéry navázal blízký, otevřený vztah a také, aby se mohli k otázkám dále vyjádřit. Dotazník bude situován trenérům výkonnostního fotbalu daných kategorií a na základě dotazníku rozeberu, které faktory nejvíce ovlivují p echodové období dospívajících sportovců. Domnívám se, že se s částí jedná o psychologické téma, nebo aspekty ovlivnitelské jsou z největší části psychologickými vlivy.

3 Teoretický rozbor problematiky

V teoretické části se zaměřím na rozbor vývojového období adolescentů v oblasti fyzických a psychických změn. Specifikuji hlavní problém práce pro echodová období v ontogenickém vývoji sportovce. Charakterizuji motorický vývoj dospívajících sportovců a faktory ovlivňující sportovní kariéru mladého sportovce.

3.1 Charakteristiky období adolescence

Termín adolescence je odvozen z latinského slovesa *adolescere* (dorstat, dospívát, zmohutnít). Autoři ji definují různými způsoby. MACEK (1999) adolescenci určuje jako termín označující určité období života člověka, které se označuje jako dospívání a adolescenti jsou nazýváni dorostenci, z jiného hlediska adolescenci přibližně odpovídá obecnému pojmu mládež. Adolescence je vymezena z časového hlediska jako druhé desetiletí života. Konkrétní časová specifikace se u jednotlivých autorů velmi odlišuje. Avšak vždy se jedná o období mezi dětstvím a dospělostí. Mnoho autorů vymezuje období adolescence od 15 do 20 let. Vágnerová nazývá období před 15 rokem života obdobím pubescence. Já jsem si vybral definici podle MACKA (1999), který rozděluje adolescenci na 3 fáze: ranou adolescenci v časovém rozmezí zhruba 10(11) až 13 let, střední adolescenci, vymezenou příbližně intervalem 14-16 let a pozdní adolescenci od 17 do 20 let. Každá z těchto etap má svoje svébytné charakteristiky, například srovnání dvanáctiletého a devatenáctiletého adolescenta potvrzuje, jak markantní změny se v průběhu tohoto období odehrávají. Jednotlivé etapy adolescence mají své charakteristické znaky.

Moje práce se týká zejména střední adolescence, proto se jí budu v práci nejvíce věnovat.

3.1.1 Fyzické změny v adolescenci

Velice významnou změnou v období adolescence je dospívání ve smyslu tělesné proměny. Tělesná proměna v diskutovaném období často vede k různým psychickým procesům. Vlastní zevnějšek adolescenta se často výrazně mění, a proto bývá taková změna subjektivně citlivě prožívána. Zásadní změna může dokonce v krajním případě vést ke ztrátě sebejistoty, která je v období adolescence velmi důležitá. V opačném případě se adolescent stává sebejistějším, díky tomu, že pozoruje svoji pozitivní proměnu, vyrostle, stává se mohutnějším, zvyšuje se mu fyzická síla. V tomto případě roste také jeho výkonnost ve fotbale. Všechny tyto aspekty fyzické proměny jsou způsobeny důležitou dispozicí a ve velké míře jsou ovlivňovány hormony, působící ve velké míře zejména v období dospívání. Tělesné a psychické dospívání nemusí probíhat ve stejném tempu. Pokud je tělesné zrání rychlejší než psychické, důvěrně infantilní jedinec není vředy schopen přiznatelným způsobem je zvládnout (VÁGNEROVÁ, 2000).

JANSA, DOVALIL (2007) hodnotí období střední adolescence jako období nerovnoměrných biologických proměn, domnívá se, že vývoj každého jedince je individuálního charakteru. Každý adolescent má nejrychlejší fázi růstu v určitém ontogenickém období života. Obecně je nejvýraznější růst v období 11-13 let. Často dochází k nevyváženému poměru růstu výšky a váhy, může to způsobovat pohybovou diskoordinaci. BURSOVÁ (2005) přikládá velkou váhu utváření a formování návyku správného držení těla, které je důležité zejména v období velkých somatických změn.

Po 13 roce života se růstové změny začínají vyrovnávat a dochází ke stabilizaci činnosti vnitřních orgánů, zejména plicí a srdce, to má za následek zvýšenou pohybovou výkonnost. Naopak dozrávání mozku se ustaluje až v pozdní adolescenci, ve věku 16 a 17 let, což má za vliv ustálení a vyrovnávání psychické stránky adolescenta (VAŠUTOVÁ, 2005).

Kromě růstových změn výšky a váhy dochází u některých adolescentů k výraznému zmožnění svalového korzetu, to je způsobeno zejména genetickou determinací. K tomu dochází hlavně v období pozdní adolescence, kdy ufl mnoho mladých sportovců dosahuje vysokých sportovních výkonů. Ovšem k dosažení vrcholných výkonů dochází až později, protože mladý sportovec zatím nedisponuje

potřebnými zkušenostmi v oblasti techniky, taktiky, psychické odolnosti a rozložení sil. Mladý sportovec se nachází k v období nejvýraznějšího rozvoje všech pohybových schopností (JANSA, DOVALIL, 2007).

PERI (2004) popisuje tento lesný vývoj ve starším věku, také jako období individuálních proměn. Rovnováhu mezi procesy vzruchu a útlumu v centrální nervové soustavě, která vede k upevnění podmíněných reflexů, hodnotí jako velmi kvalitní. Významnou roli dává rozvoji rychlostních schopností právě v období střední adolescence, která je způsobena plasticitou nervového systému.

Významným faktorem ovlivnění somatických změn v dospívání je zvýšená hormonální aktivita. Její působení také směřuje k vývoji primárních a sekundárních pohlavních znaků, které vytvářejí nápadné sexuální rozdíly mezi chlapci a dívkami (PERI, 2004).

V problému biologických odlišností u dospívajících, rozlišíme věk kalendářní, který je pevně daný datem narození, věk biologický, který je hodnocený stupněm biologického vývoje organismu a věk sportovní. Pokud je biologický věk vyšší než kalendářní, mluvíme o biologické akceleraci a naopak, když je jedinec biologicky zaostalejší oproti kalendářnímu věku, tak se jedná o biologickou retardaci. V kemsportovním, myslíme dobu, po kterou se jedinec věnuje pohybovým aktivitám, sportovní přípravě. Tento věk používáme při posuzování dosažených výkonů a dle toho ve sportovním tréninku. Ve výhodě je jedinec, který sportuje déle, je více trénovaný. (PERI, 2004).

Nejvýznamnějším věkem pro otázku naší problematiky je věk biologický. Podle PERI (2004, s.33) máme několik možností jak získat jeho skutečnou hodnotu, jednou z nich je: *šporováním výšky a váhy s normami, stanovení stupně osifikace kostí, porovnání stupně rozvoje sekundárních pohlavních znaků, popř. stanovení stupně proeruptivní druzých zubů*. Porovnání výšky a hmotnosti jedince provádíme porovnáním hodnot (tlesná výška, hmotnost) s normogramy, kde odlišnosti určujeme pomocí normalizovaných vývojových křivek. V případě výrazného kladného vychýlení se jedná o biologickou akceleraci a naopak záporném vychýlení považujeme za biologickou retardaci. Hodnoty jsou ovšem pouze orientační, důležité je brát na vědomí výšku mladého sportovce, s jeho předpokládanou výškou v budoucnosti, která se dá

odhadnout s výkyvy rodí. Tlesnou hmotnost hodnotíme podle vztahu k tělesné výšce, nikoli ke kalendávnímu věku. Důležitým ukazatelem hodnocení tělesné struktury ve sportovních odvětvích je somatotypologie. Rozdělujeme tři základní somatotypy: endomorfní, mezomorfní a ektomorfní. Všechny tři typy se navzájem prolínají, ale jeden však vždy u každého jedince převládá. Endomorfní je vyjádřením obézní postavy, uplatňuje se zejména ve vzpírání a zápasech. Mezomorfní je svalnatý, atletický typ, který má ideální předpoklady pro gymnastiku a kulturistiku. Endomorfní je hubený typ, který má ideální předpoklady k vytrvalostním sportům.

Dalším ukazatelem biologického vývoje je metoda zjišťování stupně osifikace kostní a kostní věk. Metoda je velmi přesná, ovšem negativně působí rentgenové záření. Ideálním rentgenovým snímkem je snímek ruky a zápěstí, kde je na malém rozměru soustředěn velký počet epifyzárních jader krátkých a dlouhých kostí. Na kterých sledujeme stav vápenatosti kostí a osifikace.

Stupeň rozvoje sekundárních pohlavních znaků pohlavního věku se stanovuje pomocí různých typů měření. Stanovuje se to na základě rozvoje sekundárních pohlavních znaků.

Rozlišení biologického věku je důležité pro každého trenéra sportovní mládeže. Znalost biologické akcelerace a odlišení od míry talentovanosti je podstatnou věcí při výběru sportovních talentů. Například může dojít k pádu, kdy je biologicky akcelerovaný fotbalista hodnocen mnohem lépe, než jeho spoluhráč, který je oproti němu biologicky retardovaný, avšak má mnohem větší talentovanost. Individuální tempo biologického vývoje je podmíněno genetickými předpoklady, hormonální inností a různými vlivy prostředí (sociální podmínky, strava, nemoc). Ke srovnání těchto biologických rozdílů dochází přibližně ve věku 18 až 20 let, kdy dochází ke srovnání biologických odlišností výrazných v dospívání. V této periodě, se tedy ukončuje vývoj fyzické i mentální složky (PERI, 2004).

FAJFER (2005) v aplikaci na fotbalovou mládež pokládá rozlišení biologického věku za velice významný faktor. Předkládá velkou významnost diferencovanému přístupu k tréninkům v jednotlivých věkových kategoriích. Rozdíl mezi stejnými staršími hráči v adolescenci může podle něj být až tři roky. V případě rychlého nadměrného a nerovnoměrného růstu svalů a kostí může docházet ke zhoršení dříve osvojených

dovedností. Pokud hrá za krátké období nepim en vyroste, jeho vý-ka m fle být výhodou pouze v p ípad , fle je spojena s dynamickou technikou, cofl u progresivního r stu není pravidlem. Naopak dochází k diskoordinovaným problém m, -patné regulaci svalového úsilí a kinestetické vnímání.

Domnívám se, fle práv fyzické zm ny se u dospívajících fotbalist velice výrazn projeví v jejich budoucí karié e. Osobn znám fotbalisty, kte í p ed ili svými schopnostmi a dovednostmi v kategorii mlad-ích flák ostatní vrstevníky a byli nejlep-ími z týmu. Jenfle práv v období st ední adolescence je fyzicky dorostli ostatní vrstevníci a z nejlep-ích hrá tým se tak stali pr m rní, i dokonce podpr m rní sportovci. Tento fakt se samoz ejm projeví i na psychické stránce mladého sportovce. Od mali ka je neustále chválen okolím, sly-í jen samé pozitivní ohlasy na své výkony. Jenfle ve chvíli, kdy za ne klesat jeho výkonnost, m fle být kritizován za nízkou výkonnost, která je daleko za o ekáváním. V tomto momentu hrá za íná proflívat p sobení psychických negativních vliv , které m flou zp sobit jeho p ed asný konec kariéry.

3.1.2 Psychické zm ny v adolescenci

Fyzická prom na v dospívání je podmín na prom nou hormonálních funkcí. Hormonální zm ny s sebou také p íná-ejí r zn vysokou kolísavost emo ního lad ní, v t-í labilitu a tendenci reagovat p ecitliv le i na b flné podn ty. Adolescent ztrácí citovou jistotu a stabilitu. Zvý-ená nejistota p ímo souvisí s v t-í dráfdívností a nap tím. Adolescenti jsou vlastními pocity p ekvapení, n kdy bývají i pro n ho samého velmi nep íjemné. Adolescent není schopen si vysv tlit p í inu nep íjemných pocit a reaguje na n jako na n co obt flujícího, podráfd n a rozmrzele. Sekundární reakcí bývá tudífl zhor-ení nálady a chování, které p sobí sociáln ru-iv (VÁGNEROVÁ, 2000). Z toho vyplívá, fle sebeovládání je velmi nezralé a dochází tak k nep im eným reakcím na r zné podn ty a situace. Emo ní reakce jsou oproti minulému období nápadn j-í a vzhledem k p sobícím podn t m jsou nep im ené. Cofl se projevuje v t-í impulzivitou, p ecitliv lostí, prom nlivostí nálad dospívajících a zvý-enému vzniku

rizika konfliktních situací. Nutno dodat, že všechny popsané reakce dospívajících jsou velice individuální záležitosti. Každý adolescent zvládá životní situace jinak, souvisí to se smyslem sebehodnocení a celkovou sebevědomostí, která se pak promítá do sportovních výkonů.

V aplikaci na fotbalové zaměření FAJFER (2005) popisuje důležitost výkyvů v aktivní úrovni, která je způsobena emoční labilitou dospívajících. Jako velmi pozitivní hodnotí rozvoj abstraktního myšlení, motorickou paměť a rychlost motorického učení. Negativně hodnotí proces osamostatňování a pocit nezávislosti. Hráči podle něj nejsou ochotni plnit bez výhrad své povinnosti a tréninkové úkoly. Mají tendenci se k úkolům stavět negativně, projevuje se to neposlušností a drzostí.

3.1.2.1 Změny kognitivního vývoje

Podle VÁGNEROVÉ (2000) je kognitivní vývoj výsledkem ovlivňování zrání a učení. V momentu, kdy je adolescent dostatečně vyzrálý, získal potřebné zkušenosti, se může dále rozvíjet. Přechod z dětství do adolescence je spojen výraznou změnou uvažování. Děti se snaží své poznání a pochopení, takový jaký je, avšak dospívající přemýšlí o tom, jaký by své místo být, respektive mohl být, kdyby se uskutečnilo, to co si vytvořili ve své fantazii. Z toho vyplývá, že dospívající uvažují abstraktním myšlením. Objektem jejich úvahy se tak může stát cokoli. Hlavní rozdíl v dětském myšlení na úrovni konkrétních logických operací a myšlení adolescenta, který vyúsťává formální logické operace, shrnul KEATING (cit. dle VÁGNEROVÉ, 2000) do tří bodů. Jedním z nich je děrazná uvažování o mnoha různých možnostech řešení. To znamená, že si dokáže představit další možnosti, jak reálné tak imaginární bez ohledu na danou skutečnost. Neustále vyhledávají lepší variantu, než je ta současná. Uvažují o tom jak jinak danou věc uspořádat, aby to nebylo tak, jak je to nastavené. Dalším bodem je systematické uvažování. Adolescent si vytvoří představu a chce jí systematickými kroky vyloučit, nebo potvrdit. To je zásadní rozdíl v přemýšlení mezi dětmi a dospívajícími. Děti uvažují o jednom konkrétním řešení, kdežto adolescenti hledají řešení i v neexistujících variantách. Posledním bodem v dovednostech o uvažování je schopnost

myšlenky integrovat a kombinovat, a schopnost manipulovat s abstraktními jednotkami.

Při aplikaci na fotbal má abstraktního uvažování a dobrá představitelství, pozitivní vliv na herní projev. Hráč s výše uvedeným abstraktním myšlením si dokáže představit různé varianty řešení herních situací a z toho pohledem vybrat správné provedení.

Často se stává, že je adolescent okouzlen svými schopnostmi o hypotetickém myšlení a má velkou tendenci tento způsob uvažování přeceňovat. Domnívá se, že má jejich abstraktní myšlení větší význam, nežli jaká je obecná reálná představa pohledu na specifickou situaci. Myslí si, že je všechno jednodušší a problémy, které mohou nastat, si nepřipouští a neuvdomují si jejich skutečnou míru. (SEIFERT, HOFFNUNG in MACEK, 1999).

Podle VÁGNEROVÉ (2000) je hypotetické uvažování o různých variantách řešení pro adolescenty přínosem, i když jejich úvahy nemají velkou pravděpodobnost realizovatelnosti. Způsob variabilního uvažování a rozvíjí fantazii a tvořivost. V podstatě svými představami experimentují, a tím procvičují tuto kompetenci.

Dospívající potěbuji pocitovat určitě základní potřeby jako je jistota a bezpečí, potěbuji cítit jistotu zázemí, vhodné sociální prostředí. Začínají uvažovat o budoucnosti, s tím přichází potřeba seberealizace, která zatím není příliš dležitá, berou ji jako prvotní krok, který když se nezdaří, tak v budoucnosti bude prostor k realizaci.

ELKIND (cit. Dle VAGNEROVÉ, 1984) popsal varianty egocentrismu jako vlastnosti pubescentů. Pubescenti jsou hyperkritičtí, díky jejich představám o variantách chokoliv, myslí si, že varianta, kterou najdou je ideální, odmítají jakékoliv kompromisy, má to být i výrazem nejistoty. Pubescenti mají také sklon polemizovat, což vyplývá z jejich schopnosti uvažovat o možnostech, avšak mají pocit, že jejich argumenty musí každý pochopit. Často se pubescent domnívá, že jeho myšlenky a názory jsou zcela výjimečné a myslí si, že jeho uvažování lepší a zkušenější, nežli uvažování ostatních. nepřipouští si pochybení ve svém uvažování, je přesvědčen o své výjimečnosti. Někdy si dospívající vytvoří svoje imaginární obdivovatele, kteří se zabývají pouze jeho chováním, jde o projev nezralosti a nevyrovnané sebejistoty. Z jeho nejistoty vyplývá odpor ke kompromisům. Tyto projevy vedou k určité formě vztahovosti.

Podle MACKA (1999) je součástí kognitivních změn, změna paměti. Společně se získanými zkušenostmi se rozvíjí dlouhodobá paměť. Skloubení selektivní pozornosti, vyznačující se krátkodobou pamětí a kombinací kvantity zapamatovaných zkušeností a schopnosti formálních informací vede k větší funkční kapacitě procesu zpracování informací. Obecně to znamená, že se zlepšuje možnost uvážení o reálnosti řešení jednotlivých problémů a efektivnost při řešení problémů.

3.1.2.2 Změny v oblasti emocionality

V průběhu dospívání se utváří více druhů a odstínů emocí a citů, které nám dávají utvářet její osobnost. Pojem emoce úzce souvisí s citovým prožíváním, základními city jsou radost, smutek, strach, nenávisť atd. Je to období bouřlivých změn, proměnlivosti a zvrátání nálad a emoční labilitu, zejména v období rané adolescence. Podle MACKA (1999) to úzce souvisí s hormonálními změnami, potěbou sebehodnocení a egocentričnosti. Dospívající se snadno dokáží nechat ovlivovat postavou určitých osob a ideálů, které přirovnávají ke svému obrazu. Mají velmi proměnlivé sebehodnocení a nevyrovnanou sebejistotu (WANCARA, 1975).

Není však podmínkou, že je průběh dospívání, vždy tolik dramatický a emočně rozladný. Opatř se jedná o individuální záležitost, musíme vzít v potaz typologické rozdíly jedinců, které téměř vždy převládají v k. (KON, 1986) Velmi důležitým faktorem je také styl a způsob výchovy, s tím úzce souvisí sociální a kulturní prostředí, ve kterém dítě vyrůstá. Je dokázáno, že emoční labilita u adolescentů přechází z dětství. Pokud je adolescent výrazně labilní, tak si nese emoční problémy z minulosti.

Období střední a pozdní adolescence je specifické srovnáním náladovosti a emoční labilitu. Je zde zjištěna menší impulzivita, emoční dráždivost a vytrvalost. V rané adolescenci je tedy tvořená struktura temperamentu, která se již v dalším období adolescence pouze dotváří, nebo již zůstává prakticky neměnná (KON, 1986).

Citové prožívání můžeme dle dvou základních hledisek na citové procesy a citové stavy. Citové stavy chápeme jako nálady a celkové ladění osobnosti člověka,

nejsou tolik intenzivní jako citové procesy. Citový proces je zpravidla krátkodobou a intenzivní vazbou na podnět v dané situaci. Přidáme sem například silný pohnutý proces, kterým je afektová reakce (AŘÁV, 2002).

Emocionální vývoj je velmi důležitý pro utvoření osobnostních rysů jedince. Začneme do něj sebezpojetí, sebepoznávání a sebehodnocení. Sebezpojetí je utváření obrazu k sobě samému. Utváření sebezpojetí ovlivňuje úroveň ego. Každý dospívající vidí obraz sebe samého a vytváří si obraz toho, jak by mohl vypadat. Pokud je v této vizi velký rozdíl, dojde k oslabení ego, což má za následek sebezpojetí (BUCHTOVÁ, 2001).

Sebezpojetí vyhraňuje a zvyšuje rozhled v oblasti mravů, postojů a názorů. Emoce se utvářejí jako reakce na vnímání situací, které mohou zranit, nebo při nich dosáhneme určitých úspěchů. To má blízkou spojitost s kolísavostí sebehodnocení (VAŠKUTOVÁ, 2005).

Sebehodnocením posuzujeme a oceňujeme své vlastní já. Utváříme si obraz, který vykresluje spokojenost či nespokojenost se sebou samým. Hlavní roli zde hraje sebeúcta, naplnění hodnot, postoj k životu a osobní morálka člověka (BUCHTOVÁ, 2001). Na počátku časně adolescence sebehodnocení klesá a zvedá se mezi 14-16 rokem života. Je to ovlivněno převzatými názory, od osob, ke kterým vzhlíží s potěsbou úctou, rodičů, učitelů, vychovatelů. Významnou roli hrají také názory vrstevníků. Přijatelné sebehodnocení může být zpravidla ke sebezdokonalování (VAŠKUTOVÁ, 2005).

V oblasti sportovní emocionality v této knize autor poukazuje na důležitost vysoké aktivní úrovně sportovce, která je velmi proměnlivá. Velmi vysoká obvykle bývá těsně před výkonem, nízká zase před spánkem. Ovšem nejlepšího výkonu se dosahuje při optimální aktivní úrovni. Při příliš vysoké aktivní úrovni, nikdy nebude výkon sportovce spojen s nejlepším výkonem. Budou převládat emoce negativního typu, strach, úzkost, vztek, agresivita, tyto emoce jsou zdrojem vnitřních psychických problémů sportovce. Sportovec se nemůže soustředit na daný pohyb, tak jak by potřeboval. Optimální aktivní úroveň můžeme záměrně ovlivňovat a regulovat. Avšak je důležité, že každý sportovec má různou velikost aktivní úrovně, a jinak na ní také můžeme působit (JANSA, DOVALIL, 2007).

3.1.2.3 Změny v sociálních vztazích

Významnými sociálními mezníky v adolescenci jsou dva přechody. Prvním z nich je ukončení povinné školní docházky, kdy žák vychází ze základní školy a vybírá si další vzdělání, které není povinné, funguje jako přechod pro budoucí zaměření. V tomto okamžiku to může být pro dospívajícího složitá situace. Vychází ze základní školy, kde byl zařazen do určitého kolektivu, kde má své vybudované sociální postavení a nyní bude elitou vstupuje do neznámého prostředí, mezi zatím neznámými kolektivy nových spolužáků. V tuto chvíli prožívá první absolvent základní školy emocionálně citlivé období, pociťuje velkou nervozitu z přechodu do nového prostředí. Podobná situace nastává i při přechodu v pracovním období této práce. Mladý fotbalista má vybudovanou pozici v týmu starších hráčů, všechny své spoluhráče zná a má přístup do dorostenecké kategorie, kde si svoji pozici musí vybudovat. Pravděpodobně bude znát několik spoluhráčů, kteří přecházejí stejně jako on, ale sociálně se musí začlenit znovu od začátku. Komplikací pro něj může být i změna trenéra. Tento problém bude řešit v dalších kapitolách.

Druhým důležitým mezníkem v období adolescence je dovršení plnoletosti, podle platných zákonů dovršení věku 18 let. V této chvíli se může adolescent odstěhovat, uzavřít smlouvu a začít být čím dál více akceptován jako dospělý, takže se od něj zároveň očekává chování na odpovídající úrovni.

3.1.2.3.1 Vztahy k vrstevníkům

Vztahy mezi vrstevníky jsou v tomto období velice důležité. Adolescent tráví nejvíce času právě se svými vrstevníky. Chodí spolu do školy, na tréninky, na společenské akce, diskotéky, na sportovní a kulturní akce. Proto je velice důležité, jaké vrstevníky kolem sebe adolescent má, do jaké skupiny mladých lidí se dostane. Právě tento fakt ho výrazně ovlivňuje.

Vztahy s vrstevníky dokážou uspokojovat tyto nejzákladnější psychologické potřeby každého mladého člověka. Kamarádi provozují společné zájmy, sportují spolu, tím získávají společné zážitky, díky kterým ventilují určité napětí a uvolní tělesnou

energii. Vzájemné souflití mezi vrstevníky vede k poznávání společných znaků, postojů nebo naopak odlišností v charakteristických rysech osobnosti. Tímto poznáváním se dokážou vzájemně hodnotit. Kamarádství vede k osamostatování od rodiny, pokud mají vrstevníci dobrý kolektiv, a čas strávený s vrstevníky je uspokojivé, ufl se nemusí tolik fixovat na rodinu (VÁGNEROVÁ, 2000).

MACEK (2003) popisuje, že členstvím ve vrstevnické skupině dosahuje jedinec pocitu určitě dleflitosti a významnosti a získává určitou sociální pozici. Jedinec má ve skupině možnost testovat sám sebe. Testuje to tím, jakým způsobem s sebou probíhá komunikace a interakce mezi vrstevníky a jakou pozici v komunikaci má.

3.1.2.3.2 Vztahy k rodičům

Jedním ze základních zájmů v dospívání je osamostatnění od rodičů. Do tohoto období byly děti na rodiče pevně fixovány. Ale přechodem do období adolescence mají touhu osamostatnit se. Brání se tomu manipulace ze strany rodičů, chtějí navěck přebít jako samostatností. Zbavují se vazby na rodiče a chtějí se samostatně rozhodovat a realizovat. Mnozí rodiče se obávají tohoto procesu osamostatnění ve smyslu destrukce jejich vztahu k dětem. Oboustranná závislost je postupně nahrazována vyspělejším citovým vztahem (VÁGNEROVÁ, 2000).

Dospívající bojuje o rozvoj své identity, snaží se být individuálně specifický, chce být chápán u ostatních lidí jako samostatná bytost. Tento proces usilování o samostatnost se nazývá individuace a má podle JOSSELSONOVÉ (cit. Dle VÁGNEROVÉ, 2000) dvě fáze v období rané adolescence: fáze diferenciaci, o jedná se o potěbu odlišení se od toho, k čemu ho rodiče jako dítě vedli, za nepochybovat rodičovské hodnoty a normy. Fáze experimentace, o v tomto období odmítá dospívající úplnou závislost na rodině a stále více přikládá větší význam vztahu mezi vrstevníky. Vrstevníky považuje za významnější a hledá u nich větší podporu. Je přesvědčen o tom, že názory kamarádů jsou dleflitější, než rady rodičů, ty mu připadají hloupé a zbytečné. Tehdy dochází k potěbu rodičů si udržet citový vztah dítěte, nejsou schopni akceptovat jeho proměnu, bojí se ztráty autority nad dětmi. Rodiče se snaží zachovat si svou autoritu za každou cenu, alespoň formálně. Na druhé straně adolescent bere jako úspěch

jakékoliv omezení podřízenosti a důležitosti role. Vychází to z nedostatečné zralosti pubescentů. V nichž některých případech se dítě může rozvinout jako pasivní, submisivní jedinec, pokud jsou rodiče příliš autoritativní. Dospívající v této situaci nemá dostatek potřebných sil na to, aby se mohl z takové vazby odpoutat. Součástí tohoto stavu se stává emocionální vydírání ze strany rodičů, které může mít za důsledek negativní vývoj ve vztahu k vrstevníkům (VÁGNEROVÁ, 2000).

VOTÍK (2010) vyzdvihuje významnost tzv. *športbalové rodiny*, která má výrazný vliv na športbalovou kariéru mladého športovce. Hlavním aspektem je generační přenos z otce na syna. V případě, že je otec športbalista, tak je velká pravděpodobnost, že svého syna od malička podporuje ve športbale. Mladý športbalista se tedy nachází v ideálním prostředí vhodném ke športování a odděloství je potěbně motivován k vytváření vztahu k športbale.

Vztah rodičů k pubescentům se úzce váže k mému tématu. Rodiče jsou jedním z nejvlivnějších faktorů, které ovlivňují nejen přechodové období ve športu, ale hlavně také vybudovaný vztah dítěte ke športu v budoucnu. První setkání dítěte s pohybovými aktivitami ovlivňují zejména rodiče. Důležitě je, aby se každý rodič snažil vytvořit pozitivní vztah dítěte k pohybovým aktivitám už v útlém odděloství. Zpočátku to musí začít spontánní pohybovou aktivitou, která se později může promítnout v provozování jakéhokoli športovního odděloství, které bude dítě nejvíce bavit. Domnívám se, že kdyby rodič vytvořil přirozenou cestou pozitivní vztah dítěte ke športu, tak je velký předpoklad, že u športu vydrží. Tělo mladého športovce si zvykne na produkci endorfinu, který má potěbu později opakovaně produkovat.

Podle mě existují tři typy rodičů ve vztahu dítěte ke športu. První z nich jsou rodiče neshportovci, kteří nevidí důvod, proč by jejich dítě mělo športovat. Jejich dítě pravděpodobně ani nikdy nezačne športovat. Druhý z nich jsou rodiče, kteří přirozenou cestou podporují dítě ke športu, ale do něho je nenutí. Těmto typem jsou rodiče, kteří mají jistě od útlého odděloství jasnou představu, že jejich dítě bude jednou profesionálním športovcem. Jejich cesta k tomuto cíli, bývá často velmi nepřímá. Snaží se neshmyslně dítě nutit trénovat, za každou cenu dodržovat jídelníček, omezovat dítě v běžných aktivitách, které podle nich zabírají čas, který mohou dítě využít k trénování, zakazují dítětem mnoho věcí. Kdyby ovšem zjistil dospívající věk, že jejich dítě protlačované ke

stanovenému cíli nedosáhne, mohou to totiž nést a samozřejmě to penějí i na samotného adolescenta, který může být sportem a p ehnáním trénováním znechucen a přesnechu rodi se sportem předasn skon it. Proto si myslím, že je ideální druhý typ rodi , kteří dítě p ivedou ke sportu, vytvo í k n mu pozitivní vztah a budou ho p im en podporovat a motivovat.

3.1.2.3.3 Partnerské vztahy

První partnerské vztahy mohou výrazn ovlivnit kariéru mladého sportovce, v pozitivním i negativním hledisku. Podle MACKA (1999) souvisí partnerské vztahy velmi blízce s uv dom ním vlastní sexuality. Adolescent začíná vyhledávat blízkost a pocit bezpečí, které se snaží vyhledat u prot j-ého pohlaví. První sch zky jsou v t-inou krátkodobé, asto jsou vypl ovány společenskými a kulturními akcemi. Adolescent chce zjistit jak je p itaflivý a jakou cenu může mít pro opa né pohlaví. Další fází společ ných sch zek je sd lování záflitk a společ ného poznávání intimity a vlastní sexuality.

Podle VÁGNEROVÉ (2000) je zamilovanost v prvních vztazích doprovázena vysokým citovým proflíváním, pocity euforie a její kolísavostí. Adolescent se začíná sebehodnotit podle zkreslené představy, která je utvo ena podle popisu partnera, oba flíjí v ur ité fantazii, realita je jim vzdálena. Adolescentní partnerský vztah uspokojuje p emocionální stránce a pomáhá k dosáhnutí ur ité sociální prestiže. Adolescenti rádi představují své partnery vrstevník m, stávají se tím atraktivn j-í a sebejistí. Nevyrovnaný jedinec může mít asté nutkání dokazování atraktivity. Může se také afl p íli- fixovat na partnera, neustále dokazování lásky a celoflivotní v rnosti. Domnívám se, že právě tento aspekt upoutání na jednoho z prvních partner , může výrazn ovliv ovat problematiku p echodového období. Nap íklad mladý fotbalista může být pod tlakem své p ítelkyn , že kv li fotbalu nemá as na jejich lásku. I tento d vod může vést k předasnému ukon ení kariéry. Na opa né stran se p ítelkyn stane fanynkou svého idola, a tím p irozen zvy-uje motivaci mladého sportovce zlep-ovat své výkony.

3.1.2.4 Vývoj identity adolescenta

Získání identity patří k základním cílům v období adolescence. Podle MACKA (1999) je problém hledání vlastní identity spojeno s celoživotním cyklem a nevztahuje se pouze na dospívání. Uznává však, že v této autor vymezuje období adolescence jako klíčové pro vytvoření vlastní identity. Utvoření identity se stává společným úkolem, který má dvě hlediska, osobní a sociální. Osobní je tvořeno sebereflexí a sebepochopením, jedinec si pokládá otázky typu: *šKdo vlastně jsem?*. Sociální aspekt je tvořen otázkami: *šKam patří? Kam směřuji? Kdo jsem součástí?*

Autoři zabývající se psychologií adolescentů sledují vývoj identity různými způsoby. Já jsem si vybral sledování podle JOSSELSONOVÉ (cit. dle VÁGNEROVÉ, 2000). JOSSELSONOVÁ dělí rozvoj identity na dvě fáze: fáze postupné stabilizace a fáze psychického osamostatnění. U fáze postupné stabilizace se kolísavě vyrovnává vztah s rodiči. Adolescent se nachází v kyvadlovém mechanismu. V jedné situaci se snaží odpoutat od rodičů, chce dosáhnout určité samostatnosti. V odlišné situaci se zase cítit nezralý v řešení určitých problémů, a tak opět vyhledává oporu u rodičů. Teprve až starší adolescent nachází způsob, jak s rodiči vycházet. Ve fázi psychického osamostatnění autorka popisuje dobu, ve které se adolescent úplně osamostatní a vytvoří si takovou identitu, která vystihuje jeho charakter osobnosti a působí jako realistická.

Utváření identity mnoho adolescentů je ovlivněno prostředím, ve kterém žijí, drží se společenského kontextu, který vidí ve svém okolí. Často se jejich identita utváří odrazem rodinného prostředí. ERIKSON (cit. dle VÁGNEROVÉ, 2000) považuje tuto variantu přizpůsobování prostředí jako velmi nepraktickou z pohledu na jejich budoucí životní realizaci. Tito adolescenti nemají identitu vytvořenou vlastní realizací, neuvědomují si vlastní představy podle kterých by se měli zachovávat. Později jsou mnohem méně odolní vůči různým tlakům okolí, než adolescenti, kteří si utvoří vlastní identitu samostatně.

VÁGNEROVÁ (2000) se v kapitole vytvoření vlastní identity adolescenta dostává i k případu mladých sportovců, kteří žijí hlavně sportem, a kolivér, že je v budoucnu neúspěšní. Jde jim pouze o to, aby se dostali na lehkou dráhu, kterou projdou bez výrazného úsilí a mohou se naplno věnovat jejich nejvíce koníku sportu. Tito

adolescenti nebudou nikdy ctifláadostivý na své výsledky ve -kole, sta í jim projít a pozd ji si najít zam stnání, které je nebude omezovat v tom, aby mohli ve sportu klidn pokračovat, i když ho neprovozují vrcholov .

Vytvo ení identity osobnosti má blízkou spojitost k pravidelné sportovní innosti výkonového charakteru. HONĚK, HÁTLOVÁ (2011) jsou p esv d eni, fle práv pravidelná sportovní innost p sobí velice pozitivn v rozvoji schopností a dovedností, ale také zlep-uje intelektuální stránku, zejména u dospívajících jedinc . Adolescent provozující kolektivní sport je vystaven astým sociálním situacím, kdy se musí pod ídit v li celého týmu. S tím je spojeno utvá ení respektu k pravidl m, ád m a zákonitostem, které jsou úzkou sou ástí každého sportu.

3.2 Faktory ovliv ující p echodové období ve fotbale

V této kapitole se dostávám k hlavnímu problému mojí bakalá ské práce a tou jsou právě faktory p sobící na adolescenty p echázející z flákovských do dorosteneckých kategorií. Faktor p sobících na vliv fotbalové kariéry je velké množství. Cht l bych zejména vyzdvihnout zejména sportovní motivaci, k nífl podrobn ji p íblíflím v dal-ích kapitolách. Krom motivace, kterou povafluji za nejvlivn j-í, se zmíním o dal-ích psychologických aspektech, které jsou výrazn individuálního charakteru.

3.2.1 Charakteristika p echodového období

P echodovými obdobími prochází každý jedinec v b flném flivot . Sportovci procházejí p echodovým obdobím ve v-ech sportovních odvtvích, v etn fotbalu. Ve fotbale malý fotbalista začínající v družstvu p ípravky má p ed sebou dlouhou cestu, stát se kvalitním fotbalistou v dosp lé kategorii. Tato dlouhá cesta je rozd lena právě p echodovými obdobími, které jsou významným faktorem v ovliv ování budoucí sportovní kariéry. Jednotlivými p echody ze v-ech kategorií se budu nífle zabývat podrobn ji. V b flném flivot jsou to d leflité milníky dospívání lov ka. P echod z prvního stupn na druhý a hlavn potom p echod ze základní -koly na st ední -kolu.

Poté je to individuální záležitostí každého jedince, zda bude následovat přechod na další kolo, či přechod do zaměření.

Má zájmem hlavně přechod ze základní na střední kolo, který se úzce váže k mému tématu. Mladý sportovec se nachází v kritickém období střední adolescence, kdy se mu kompletně změnil sociální skupiny, do kterých do tohoto momentu patřil a mluvil zde své postavení vybudované. První změnou je přechod na střední kolo, kdy fláka opouští kolektiv základní koly a vydává se do nového neznámého prostředí mezi novou skupinu vrstevníků. V souvislosti s fotbalem může mít změna koly velký vliv na jeho budoucí kariéru. Může dojít k několika případům, které budou směřovat k ukončení kariéry. Prvním případem je velká vzdálenost nové koly, od fotbalového areálu, takže je zde velký problém hlavně v dojíždění na tréninky. Dalším problémem je nová skupina lidí, do které se adolescent zařazuje. Je obklopen novými kamarády a postupně se vytváří novou partu. Tato nová sociální skupina může mladého fotbalistu ovlivňovat zejména ve změně zájmu, jakéhokoliv charakteru. DOVALIL, JANSKA (2007) přikládají významu party a kamarádství pro adolescenta na vrcholu puberty ve věku 15 let největší význam v přetváření na jeho sportovní kariéru.

Autor také charakterizuje přechodové období jako přelom, nebo mezifázi v kariérním růstu. V případě, že toto kritické období sportovci zvládnou, tak jim to umožní flit dlouhý úspěšný sportovní flivot a kvalitně se dokážou přizpůsobit další kariéře. Z druhého úhlu pohledu případný nepovedený přechod, zpravidla zapříčiňuje předsný odchod ze sportu. Je důležité, aby bylo hlavním zájmem a cílem autorit přetobících na sportovce udržení pozitivního vztahu sportovce ke sportu. Tyto autority sehrávají důležitou roli v tréninkovém mikro procesu. V mikro procesu se jedná o trenéry, rodiče a kamarády. Samozřejmě makro proces také z velké části ovlivňuje budoucí kariéru. Je to hlavně systém sportu, kultura a sociální prostředí sportovce.

Přechod do kategorie mladší a starší přípravka

Tento ontogenický úsek flivota dítěte je upřesněn jako období od 6 do 10 let, tedy mladší školní věk. Pro toto období začíná sportovní kariéra dítěte je nejvýznamnějším vlivem přetobení rodičů. Výběr sportovního odvětví je z velké části

také ovlivní rodiče, v případě předchozí sportovní kariéry rodiče se dítě setkává v začátcích se sportovním odvětvím, které vykonávaly právě jeho rodiče. Velký význam zde hraje postavení rodiny v pohledu materiálního a finančního, avšak právě u fotbalu není finanční zatížení příliš vysoké i pro nižší sociální vrstvy. Ve vývoji dítěte dochází k intenzivním biologicko-psychosociálním změnám. Dítě se v tomto období významně zpošoblivota, který byl doposud veden hlavně rodiči. Nastupuje na základní kole a zároveň se začleňuje do fotbalového týmu, takže prožívá postupné období socializace a musí se začít zpošobovat novými pravidly, a hlavně přijmout nové autority, které se z rodičů rozliší na trenéry a učitele (PERI, 2004). Nástupem do kole se dítěti otevírají, dosud nepoznané možnosti poznávání. Velká záležitost je na dítěti vyvíjena zejména v oblasti sociální. O nových autoritách jsem již mluvil, dalším úkolem socializace je vytvoření vztahu ve vrstevníku ve kole, díky kterým se dítě může naučit takovým sociálním reakcím, jaké se dokáže naučit pouze u vrstevníka. Jsou to vlastnosti, jako je soutěživost, spolupráce a pomoc slabším.

Každý trenér dítěte mladšího školního věku by měl znát základní zákonitosti tréninku této věkové kategorie. Trenér je pro dítěte autoritou a příkladem. Snadno dítětem předloží správné názory, které dítěte přijmou, ale naopak toho může svým přístupem hodně pokazit, například negativní hodnocení porátek. Měl by dokázat dítěte nadchnout ke správně zvolenému cvičení, ve kterém musí převládat herní princip. Kvůli špatné schopnosti soustředění musí být činnost pestrá a často obměňovaná (PERI, 2004).

JANSA, DOVALIL (2007) vyzdvihují pohybové spontánní činnosti, při kterých je motivace dítěte naprosto přirozená. Dítěte přikládají zejména rozvoji obratnostních a rychlostních schopností, které je nejlepším provádět soutěživou činností, která mladé sportovce nejvíce baví.

FAJFER (2005) stejně jako ostatní autoři zabývající se sportovní mládeží, přikládají velký význam v tomto období věstrannému pohybovému rozvoji. Dále také nabádá, aby fotbalový trenéři nejmladších kategorií vyuffivali názornosti imitací cvičení, které jim umožní účektivněji nácvik dovedností.

Pechod do kategorie mladších flák

Tento flivotní úsek odpovídá v kovému rozmezí deseti afl dvanácti let. Podle autor zabývající se adolescenty se jedná o prepubescenci, nebo asnou adolescenci. Auto i popisují toto období jako šzlatý v k motorického u ení, jinak e eno nejlep-í období pro rozvoj obratnostních, koordina ních a rychlostních schopností.

Podle FAJFERA (2005) je to také šzlatý v k u ení fotbalu, který ov-em za íná ufl v 6 letech a ve 12 vrcholí. V kategorii mladších flák je nejzásadn j-í rozvoj koordinace, který má velice blízkou spojitost s technikou. Pom r herního a kondi ního tréninku je autory doporu ován v pom ru 80:20 ve prosp ch herních a pr pravných her, které mají p eváfln nacvi ovat herní dovednosti jednotlivce, úzce spojené se správným technickým provedením, které m fleme natrénovat nejsnadn ji práv v tomto v kovém období. Velký význam se také dává rozvoji rychlostních schopností a výbu-né síly. Kondi ní trénink rozvíjíme afl po ukon ení somatického dozrávání, kdy ufl je t lesný vývoj u vrcholu.

D leflitým úkolem trenéra je v etn správného vedení a p ipravování tréninkových jednotek, je také snaha o vytvo ení ideálního kolektivu. Osobnost trenéra m fle velice ovliv ovat kolektiv v týmu. Av-ak vytvo ení kamarádských vztah je hlavním vývojovým cílem kaflého dí te. V kolektivním sportu jakým je fotbal, je dobrý kolektiv a kamarádství mezi hrá i významnými motiva ními prvky pro provozování pravidelné pohybové innosti (HOTĚK, HÁTLOVÁ, 2009).

Podle DOVALILA, JANSY (2007) je kritickým bodem v karié e pubescentního sportovce snaha napodobovat dosp lé a star-í kamarády gestikulací, mimikou a hlavn také napodobování ve smyslu kritického jednání a negativismu v í autoritám, které se m fle projevovat drzostí a r znými ú-klebkky.

Pechod do kategorie starších fláci

Kategorie starších flák je spojena vrcholem puberty. Pubescenti jsou ve v ku 13 a 14 let. Hrá m se v tomto období výrazn m ní citové proflívání, jsou emo n labiln j-í (viz kapitola 3.1.2.2). Proto je d leflité, aby m l trenér dostatek trp livosti a snaflil se, být áste n tolerantní v í psychické nevyrovnanosti hrá . Podle PERI E

(2004) by měl trenér být v i hrá m taktní a diskrétní, také by se měl vyhnout vytýkání nedostatk před ostatními a e-ít velké rozpory, aíl po men-í odmlce, když hrá m ustoupí nejsiln j-í emoce. Ve stránce osobního flivota hrá se od kvalitního trenéra očekává p im ený zájem o jejich soukromý flivot. M l by se p edev-ím zajímat o výsledky hrá ve -kole a podporovat je i v jiné neíl pouze sportovní oblasti jakou je nap íklad společenské a kulturní d ní.

FAJFER (2005) v této kategorii dává velký význam, rozdílnému somatickému vývoji jedinc , mezi kterými se v tomto období progresivního r stu vytvo í velké rozdíly. Proto nabádá trenéry této kategorie k p íhlížení k biologickému v ku, hlavn v p ípad biologické retardace, která se postupn kompenzuje a v dosp lých kategoriích uíl nemá fládný vliv. Jako velice p ízniv hodnotí rozvoj abstraktního my-lení a pam , což má za p í inu zvy-ování rychlosti u ení.

P echod do dorosteneckých kategorií

V tomto p echodovém období se hrá í ocitají ve v ku 15 let v p echodu z asné adolescence do st ední adolescence, kdy nej ast j-ím tématem úvah je my-lenka vlastního dospívání a velký význam být platnou sou ástí skupiny vrstevník (MACEK, 1999). Dorostenecká kategorie se ve výkonnostním fotbale rozd luje na mlad-í dorost a star-í dorost. Mlad-í dorost je vymezen v kem 15 a 16 let, star-í dorost potom 17 a 18 let.

Práv tento p echod ze star-ích flák do mlad-ího dorostu je hlavní problematikou této práce. Hlavním problémem, který se snaím analyzovat, jsou faktory p sobící na hrá e v diskutovaném období. Hrá í se ocitají v d leflitém mezníku v osobním i fotbalovém flivot , ukon ují základní -kolní docházku, p echázejí na st ední -kolu a zároveň p echázejí do dorosteneckého týmu (více o socializaci do nového prost edí viz. kapitola 3.2.1 a 3.1.2.3.1). Krom vliv socializace do nového týmu, pat í mezi významné p sobitele hlavn parta vrstevník , kte í jsou pro adolescenty, se kterými se jedinec ztotoíl uje a mezi, které chce zapadat (viz. Kapitola 3.1.2.3.1 ó vztahy k vrstevník m). Mezi vrstevníky bývají zpravidla t í skupiny, do kterých adolescent pat í: parta kamarád , spolufláci a práv nový spoluhrá í z dorosteneckého týmu.

V případě špatného začlenění jednotlivce do týmu, může mít velký vliv na jeho předasně ukončení kariéry. Dalším významným faktorem je bezpochyby rodina adolescenta a zároveň jeho první citové vztahy s opačným pohlavím (viz, kapitola 3.1.2.3.3). Samozřejmě nesmíme opomenout zdravotní problémy, nebo větší úraz, který automaticky negativně ovlivňuje hráčovu kariéru.

Největším a zásadním důvodem konce kariéry je bezvýhradně také osobnost trenéra a jeho nepříznivý vliv na psychickou stránku hráče. CHOUTKA, DOVALIL (1991) představují ideálního trenéra dítěte a mládeže jako trenéra pedagoga. Naprosto zásadní je, aby trenér, dodržel vývojové zvláštnosti tréninku dítěte a snažil se v-estraný a harmonický rozvoj vyvíjející se osobnosti. Trenér musí umět hráče zaujmout a neustále motivovat, musí se stát určitým vzorem a hlavně musí dítětem a mládeži rozumět, být odpovědný, cílevědomý, spravedlivý a svoji práci musí vykonávat s vyhlídkou do budoucnosti. To v-ekladě vysoké nároky na znalost biologických, psychologických a pedagogických základů tréninkového procesu. Bepochyby se jedná o období, které je velmi příznivé k rozvoji motorických schopností a dovedností. Adolescent se často ocitá v období, kdy biologický vývoj předchází vývoj psychický. Dospívající fotbalista je schopen podávat výkony na horní hranici svých možností, zejména v oblasti fyzické. Potébné dovednosti a schopnosti po stránce psychické a taktické dosahuje sportovec až v dalším období společně s přibývajícím zkušenostmi (HOUBEK, HÁTLOVÁ, 2011).

Pechod do kategorie mužů

Toto období začíná v 18 letech tedy v dosažení plnoletosti. MACEK (1999) tuto životní etapu nazývá jako pozdní adolescenci.

Hráč je ve fázi konečného tělesného a psychického dozrání, tělo je téměř v konečné podobě, včetně plnění funkce vnitřních orgánů na nejvyšší úrovni. Sportovec je schopen podávat výkony na nejvyšší úrovni. Začíná uvažovat, kam vlastně bude jeho kariéra směřovat, ale také se může zabývat myšlenkami, co bude dlat po konci kariéry (DOVALIL, JANSKA, 2007). Pro dospělého fotbalistu je důležitá role v týmu, chce být platným a potřebným hráčem. Musí správně usoudit, zda má jeho kariéra vrcholovou

perspektivu, nebo zda se fotbalu bude dále v novat jen jako svému koní ku. Fotbal u dosp lého fotbalisty je i nadále d leffitou sou ástí jeho fivotního stylu, i p esto, fle jej doty ný sportovec hraje pouze rekrea n .

3.2.2 Motorický vývoj adolescentního sportovce

Motorický vývoj adolescentního sportovce významn ovliv uje jeho výkonnost, což v p ípad nedostate né výkonnosti, nebo áste ného poklesu výkonnosti, m fle také vést k p ed asnému ukon ení kariéry. FAJFER, (2005, s.38) tvrdí, fle: *šmotorické schopnosti rozhodují o rychlosti lokomoce, o využití rychlostn silových schopností ve h e, o dynamice, o vytrvalosti po celé utkání, o koordinaci v diferenciované technice, o v asném a efektivním e-ení herních situací.õ*

Fotbal je z hlediska motorických schopností komplexním sportem, proto jsem zvolil rozbor jednotlivých schopností a dovedností, kterými na ur ité výkonnostní úrovni musí disponovat každý fotbalista ufl od flákovských kategorií.

Rozvoj rychlostních schopností

Rychlostní schopnost je spojována s pohybovou inností krátkodobého trvání, kterou sportovec provádí v nejkraťm možném ase, bez vn j-ého odporu, nebo jen s malým odporem. Krátkodobá innost provedení rychlého pohybového úkolu trvá do 20 sekund a je energeticky podmín na funkcí ATP-CP systému. Rychlostní schopnosti jsou ze v-ech ostatních motorických schopností nejvíce geneticky podmín ny. Auto i uvádí, fle podíl d di nosti iní 70-80 %. Podíl rychlých a pomalých vláken se v literatu e uvádí 1:1, ale vysoce rychlostn disponovaný jedinci mohou dosahovat afl 90 % podílu rychlých vláken (CHOUTKA, DOVALIL, 1999).

Podle PERI E (2005), který se zabývá tréninkovou p ípravou d tí, se rozvoj rychlosti u d tí provádí podle v ku. Pubescenti obecn provád jí rychlostní cvi ení do 10-15 sekund a s mlad-ím v kem se zkracuje doba trvání. P es výraznou genetickou determinaci se nejvhodn j-í v k rozvoje rychlostních schopností uvádí od 10 do 14 let.

Podstatnými oblastmi, které závisí, na ovlivnění rychlosti v tréninku jsou: První z nich je nervosvalová koordinace a schopnost střídat kontrakci a relaxaci svalového vlákna, ideální rozvíjet hlavně v flákovských kategoriích. Druhou oblastí jsou typy svalových vláken, které tréninkem příliš neovlivníme, jsou geneticky determinované. Třetí oblastí je velikost svalové síly, kterou ovlivníme zejména až v pozdní adolescenci, kdy je tolesný vývoj ve vrcholné fázi.

Rozvoj vytrvalostních schopností

VOTÍK, BURSOVÁ (1994, s.35) definují vytrvalostní schopnosti jako: *šVytrvalostní schopnosti jsou předpokladem pro provádění déletrvající motorickou činnosti určitou intenzitou. Ve fyziologii jsou tyto schopnosti chápány jako odolnost organismu vůči únavě a tento pojem je ztotožňován s pojmem funkční zdatnost.* Podstatný vliv na vytrvalostním výkonu má volní úsilí jedince, vhodná motivace.

Energeticky je vytrvalost rozdělována aerobní a anaerobní. Při anaerobním zatížení se jedná o krátkodobou vytrvalost trvající do 2 minut při vysoké intenzitě a značně vysoké úrovni volního úsilí. Při aerobním zatížení je pohybová činnost dlouhodobého charakteru od 5 minut až do několika hodin, intenzita zatížení je nízká za neustálého přísunu kyslíku (DOVALIL, JANSA, 2007).

V tréninku mládeže se do 10 let vytrvalost rozvíjí pouze herními cvičeními v-estranného pohybového rozvoje. Na záměrný trénink vytrvalosti se zaměříme až v pokročilejším v kovém stádiu. Kolem 11 a 12 roku se začínají vytvářet vhodné podmínky pro rozvoj vytrvalosti, ale není to stále ještě vhodné, protože bychom v tomto v kovém období mohli u dětí rozvíjet hlavně obratnost a rychlost a nepopíjet je vytrvalostí. Jako ideální období rozvoje aerobní vytrvalosti u dětí je tedy v k puberty, kdy máme výrazně zvýšit schopnost maximálního vyuffití kyslíku ve svalech. Anaerobní vytrvalost rozvíjíme až od 15 let. Nejlepším prostředkem pro rozvoj vytrvalosti v mládežnických kategoriích představují herní cvičení, při kterých mají děti přirozenou úroveň motivace (PERI, 2005).

Rozvoj koordináčních schopností a technických dovedností

Koordináční schopnosti jsou často nazývané obratnostními schopnostmi. Zároveň jsem ke koordináčním schopnostem přidala technické dovednosti, protože s koordinací pohybu blíže souvisí. Ve sportovní přípravě dříve zaujímají téměř výsadní postavení. Auto i označuje koordinaci jako špičku mezi ostatními schopnostmi. Je to v podstatě schopnost organizace pohybu pro vlastní potřeby. Z toho můžeme vyvodit, že vysoká úroveň koordinace má velice pozitivní vliv pro správné technické provedení herních činností jednotlivce ve fotbale.

Podle PERIÉ (2004) má rozvoj koordinace v tréninku mládeže nezastupitelnou funkci, která se objevuje ve třech oblastech. První z nich je uhlavě zmíněný v-estranný pohybový rozvoj, kde kvalitní a velká zásoba pohybových vzorců, utváří ideální předpoklad pro další specifický rozvoj sportovce. Druhou oblastí je základ pro techniku, čím lépe má pohyby fotbalista zvládnuté, tím snadněji se učí nové pohyby. U technické stránky ve spojitosti s koordináčními schopnostmi dále platí, že je lepší se naučit nejprve méně pohybů, ale s dokonalým provedením. Ideálním věkem pro rozvoj techniky a koordináčních schopností je přibližně věk do 12-13 let. Provedení technicky správně zvládnutelného pohybového úkolu ve fotbalových mládežnických kategoriích má bezpochyby pozitivní přínos v budoucím rozvoji kariéry fotbalisty. V případě fotbalisty hovoříme o technice zejména v ovládnutí míče, vedení míče, flonglování, obcházení soupeře, zpracování míče. Tyto všechny dovednosti jsou podle FAJFERA (2005) důležitými ukazateli ve výběru talentované fotbalové mládeže a slouží jako jeden z ukazatelů fotbalové úrovně.

3.2.3 Sportovní motivace v adolescenci

Sportovní motivace hraje nejzásadnější roli v oblasti psychologie sportu. Mnozí autoři přikládají motiváčními faktorům v oblasti sportovních výkonů největší postavení ze všech psychologických vlivů působících na sportovce. VOTÍK (2005) označuje motivaci jak špičkový motor každé lidské činnosti, obzvláště pak té sportovní.

Každý sportovec provozuje sportovní činnost z jiného důvodu, avšak vždy je

sportovníinnost podmíněná jiným typem motivace. Může se jednat o p sobení vnitřních nebo vnějších faktorů. Vrcholoví sportovci musí být neustále pod vlivem dostatečně vysoké vnitřní motivace. Jejich intenzivní příprava je důležitou součástí jejich přípravy, ale pokud nemají dostatečně vysokou úroveň vnitřní motivace, tak nikdy nebudou dosahovat vysokých výkonů (HARDY, JONES, GOULD, 1996). Stejně jako u vrcholových sportovců, tak také u adolescentních fotbalistů je dostatečně vysoká úroveň motivace velice důležitá.

HOTÁEK (2011) rozděluje motivaci na čtyři stádia, která jsou už pro sobená vývojovým stádiím. První stádium je na počátku kariéry sportovce *generalizace motivace struktury* sportovce. Mladý sportovec si vybírá sport, který chce provozovat, avšak mu ani příliš nezáleží na tom, jaký sport bude provozovat. Při jejím výběru je ovlivněn vnějšími motivy, jako jsou rodiče, kamarádi, blízkost sportoviště od jeho bydliště, nebo i popularita a reklama daného sportovního odvětví. Ve druhém stádiu *diferenciace motivace struktury* si již mladý sportovec přesně vyhradil sportovní odvětví, ve kterém dokáže dosahovat úspěchu a které ho plně uspokojuje. Vytvoří si relativně trvalou motivaci, pomocí které provozuje daný sport. Tímto stádiem je *stabilizace motivace struktury*. Vyspělý sportovec nesleduje pouze pocit uspokojení z provozování sportovní aktivity, ale začíná zde převalňovat sekundární motivace. Sekundární motivací myslíme osobní, společenské cíle, kterými jsou vítězství, sláva, finanční ohodnocení, reprezentace, zviditelnění a mediální popularita. V této fázi je sportovec stabilní oporou svého týmu a plně zná svoje sportovní možnosti a potřeby, které od sportu očekává. Posledním stádiem je *involve motivace struktury*. Sportovec je v posledním vývojovém stádiu, kde sport provozuje zejména ke vzniklému citovému vztahu. I když zde ovšem sportovec může dosahovat stále vysokých výsledků, protože je již zbaven pocitu nadměrné odpovědnosti za své výkony. Sportovec má vyváženou zkušenost a velice vyrovnaný vztah k úrovni vlastního výkonu.

S motivací souvisí mnoho dalších psychologických vlivů, asi tím nejpodstatnějším je aspirace. Aspirace rozhoduje o tom, jak bude konkrétní výkon sportovec hodnotit a emocionálně prožívat. Jedná se o subjektivní nároky na úroveň budoucího výkonu. Aspiraci také můžeme chápat jako nepřímé vyjádření sebehodnocení sportovce, prostřednictvím výkonů, které jsou po něm požadovány a kladeny. Hlavním

znakem aspirace je její proměnlivost, u dospívajících sportovců je aspirační úroveň obecně vyšší. Okolnosti, které vedou ke zvýšení aspirační úrovně, jsou negativně hodnoceny, například nízký výkon oproti výkonům ostatních, špatné sociální prostředí. Naopak ke snížení aspirační úrovně dochází při opačném hodnocení. Sportovec si před každým výkonem vytvoří určitou úroveň aspirace, která se odráží v předcházejícím výkonu jeho výkonem, dále se do ní odráží celá osobnost sportovce, včetně jeho motivací, které výkon blíže ovlivují zejména u dospívajících sportovců (osobnost trenéra, rodina, sportovní kolektiv). Pokud sportovec dosáhne svým sportovním výkonem úrovně aspirace nebo dokonce překoná úroveň aspirace, vytvořený před výkonem, je plně uspokojen svým výkonem. V případě, že je nižší výkon, než jeho předcházející aspirační úroveň, sportovec prožívá neúspěch (MACÁK, HOŤEK, 1989). Z toho můžeme zřejmě vyvodit, že pokud se dospívajícímu fotbalistovi, nedá předem předvídat svým výkonem v zápase překonat aspirační úroveň, přináší to velice negativní vliv na jeho psychiku, a i tento faktor může mít za následek předčasné ukončení kariéry, v důsledku nenaplnění vlastních představ o předpokládaném výkonu. Aspirační úroveň byla mnohokrát testována. Ve výsledku bylo zjištěno, že testované osoby mohou být rozděleny na dvě skupiny, podle své základní orientace, která je ovlivňuje při výběru úloh. První skupina chce vždy dosáhnout úspěchu, zatímco druhá skupina se snaží, tak aby se vyhnula neúspěchu (VAN K, HOŤEK, MAN, 1982).

Mnozí autoři se domnívají, že právě nedostatečná motivace v období adolescence má za následek předčasné ukončení kariéry. V případě pokračování v kariéře, stačí adolescentovi mnohem nižší výkonnost k pocitu uspokojení z pohybové aktivity, než výkonnost, kterou by mohl doopravdy mít, kdyby byl dostatečně motivován.

3.2.3.1 Vnitřní motivace

Mnozí autoři označují vnitřní motivaci jako mnohem silnější a důležitější než motivaci vnější. Avšak ve sportovní motivaci obzvláště u dospívajících sportovců má své důležité postavení vnitřní i vnější motivace, oba typy motivací se navzájem blíže ovlivňují. Mezi vnitřní motivy řadíme hodnoty, zájmy a potřeby sportovce. Jednou

z nejzákladnějších potřeb každého člověka je potřeba pohybu, je to základní biologická a společenská tendence ke sportovní aktivitě. Vzniká nahromaděním energie v pohybových centrech nervové soustavy, hlavně v korových buňkách. Potřeba pohybu je individuálního charakteru, každý člověk má jinak intenzivní potřebu sportovat. Největší potřebu pohybu má mládež, proto je bezvýhradně lefité z pozice autorit působících na mládež (rodiče, trenér, učitel), aby pohybové činnosti podporovaly. Zejména trenéři a učitelé tělesné výchovy, musí učdít budovat pirozenou motivaci k jakékoliv pohybové aktivitě, snažit se o to aby učdít sport zaujal a učdít tak byli pro sport šzapálení. Podpora pohybu v mládežnických kategoriích má významný vliv na pozdější návyk ke sportování a celkový způsob života. V ideálním případě se dostatečná sportovní motivace učdít, odrazí v tom, že se sport stane jedním z nejdlefitějších zájmů učdít. Podle JANSÁ, DOVALILA (2007) právě učdít mladšího školního věku mají nejvyšší primární potřebu pohybu. V některých případech je potřeba pohybu, nebo dokonce hyperaktivita, natolik vysoká, že se učdít nedokáže dostatečně ve škole učdít soustedit a neustále má problémy s kázní. To dokážeme regulovat zaazením učdít do sportovních klubů s pravidelným tréninkem a jejich účast ve sportování jim evokuje motivaci vyššího stupně.

Jednou ze základních potřeb v motivačních aspektech je společenská potřeba sportu. Jedná se o uspokojování potřeb v oblasti tělesné i psychické zdatnosti organismu. Velký význam ve společenské potřebě pohybu je utváření vztahů mezi lidmi, může se jednat o citové vztahy, potřeba zaujmout druhé, být atraktivní, v období adolescence je velký význam společenské potřeby v jednodušší socializaci pomocí kolektivního sportu.

V motivaci je jedním ze základních pojmů zájem. Zájem o pohybovou aktivitu by měl učdít vznikat jako zájem o v-estrannou pohybovou aktivitu. Až později se zájem diferencuje na určitý sport, který se stane pro dospívajícího nejzábavnějším a přináší mu uspokojení a úspěch ve sportu. Z toho lze znovu vyvodit závěr, že v-estranný pohybový rozvoj v mladším školním věku je bezpochyby tím nejdlefitějším. Další podstatným motivačním faktorem jsou cíle, ty jsou uspokojovány působícími motivy i zájmy. Dosahování cílů ve sportu je základem úspěchu a podlézuje se mu celá osobnost sportovce, včetně jeho psychiky a motoriky (MACÁK, HOŠŤEK, 1989).

3.2.3.2 Vn jší motivace

Mezi vn jší motivaci adíme vekeré okolní vlivy, které ovliv ují na í pot ebu vykonávat pravideln sportovní innost. V problematice mé práce se v oblasti vn jích motiv zam ím na osobnost trenéra, tým a rodi e, které jsou z hlediska p sobení na dospívající sportovce zcela klí ové. Zmínit se také musím o ekonomických motivech, které jsou výrazným motivem v profesionálním sportu, ale také ve vidin finan ního ohodnocení u adolescent , p i p edstavách o jejich budoucí karié e.

Podle SLEPI KY, HOŤKA, HÁTLOVÉ (2011) vn jší manipulace snifluje vnit ní motivaci. Tento výrok potvrzuje experiment, kdy byla adolescent m nabídnuta finan ní odm na za pohybovou hru, kterou do té doby pravideln provozovali. Adolescenti dostali finan ní odm nu, která se p i dal ím hraní stup ovala a vzáp tí se prudce sníffila. To m lo za d sledek, fle se rapidn sníffila ú ast na této pohybové h e, kterou d íve vykonávali s radostí zadarmo. Z toho vyplývá, fle odm na, která pozd ji nebyla vyplacena, m la demotiva ní ú inky. U vrcholových sportovc je finan ní ohodnocení jedním ze základních pot eb pro vykonávání sportu. Maximální ob tování sportovce pro vysoký výd lek ve vrcholovém sportu, vyt fluje sportovce po stránce fyzické i psychické, ale také z hlediska zdravotního stavu. Ov-em p i podávání pi kových výkon je toto ob tování velice atraktivn ocen no, oproti p im enosti úsilí normáln vyd lávající populace.

U dospívajících fotbalist jsou velice d leffitým motivem podpora jejich rodi (viz. Kapitola 3.1.2.3.2). Dal ím zásadním koordinátorem je osobnost trenéra. Osobnost trenéra jako sou asného pedagoga v mládeffnických kategoriích ufl jsem áste n popisoval (viz. Kapitola 3.2.1). Podle CHOUTKA, DOVALILA (1991) má trenér disponovat n kolika základními p edpoklady: Kladný vztah ke sportu, hrá ská i flivotní zku-enost, dostate né odborné vzd lání d leffité pro zvládání ízení, organizace a komunikace s týmem a celkový osobnostní profil. Zejména v mládeffnických kategoriích jsou povahové vlastnosti a znalosti v kových zákonitostí a odli-ností v tréninku d tí zásadním aspektem. Trenér mládeffe musí projevovat vysokou úrove ob anské a sportovní morálky, cofl spo ívá ve spravedlnosti, toleranci a jednání v duchu fair play. Bezpochyby je trenér mládeffe jedním z nejvýznamn jích p sobitel na mladé

sportovce. Jeho motivačníinnost spoívá v navozování optimálního psychického stavu sportovce. Musí se um t vřít a vcítit do myšlení adolescentního sportovce a snařit se najít ten správný způsob, kterým dokáří dospívajícího sportovce pochopit a poté pot ebn ovliv ovat a motivovat, tak aby si mladý sportovec zachoval kladný vztah ke sportu. Podle PERI E (2004) je d leřit, aby trené i mládeří up ednost ovali to nejlepší pro mládeří a ař na druhém míst bylo vít zství v zápase. Základ p ikládá tomu, aby se pokud mořno v-ichni hrá i zapojovali pravideln do zápasu a hra je bavila. Práv tento podstatný aspekt by m ě mít za hlavní cíl v-ichni trené i mládeřnických kategorií. Trenér mládeří by m ě mít áste ný p ehled o tom, co d lají hrá i, kdyřl zrovna nejsou na tréningu a jaké výsledky dosahují ve -kole. Podle toho ovliv uje motivaci v i hrá m.

Dal-ím vn j-ím motiva ním p sobitelem v tématu této práce je fotbalový tým. Fotbalový tým je sociální skupinou dospívajícího sportovce. Každý hrá v řákovské kategorii má svojí pozici mezi vrstevníky v týmu vybudovanou. Pokud s týmem prořívá úspěchy a cítí se uvnit týmu jako jeho platný ěn, neustále toto prost edí vyhledává a bezesporu má pro n j tento tým motiva ní úinky (MACÁK, HOŘEK, 1989). Jenřle pak p ichází diskutované kritické období p echodu do dorostenecké kategorie, kde ělí znovu procesu socializace do nového kolektivu. P ípadný po áte ních neúspěch v novém týmu, m řle mít za d sledek demotiva ní úinek. Hrá ztrácí motivaci, necítí se tak jako se cítil v týmu řákovské kategorie, kde dosahoval úspěcha m ě kolem sebe vrstevníky, kterým mohl d v ovat. V této chvíli je velké riziko p ed asného ukon ení kariéry. Je d leřit, aby se trenér snařil hrá e povzbudit a dostate n motivovat pro pokračování ve fotbalové karié e.

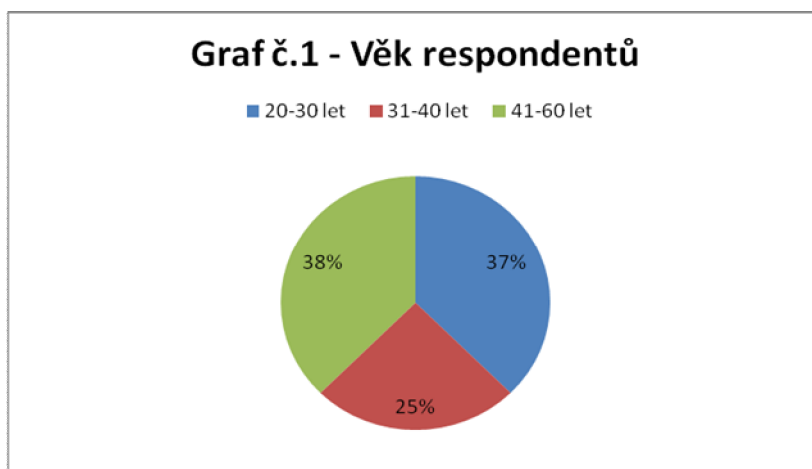
4 Metodika výzkumu

4.1 Charakteristika zkoumaného souboru

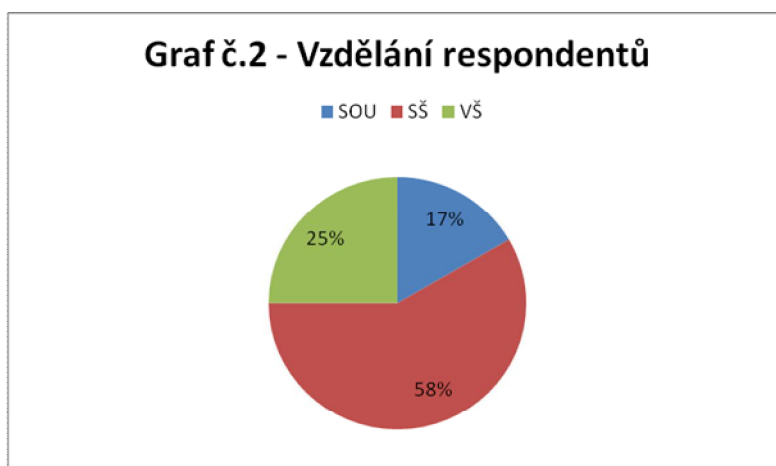
Zkoumaným souborem jsou trené i mládeřnických kategorií ve výkonostním fotbale. Za výkonostní fotbal považujeme fotbalové týmy, které hrají sout ře od

krajské I.A t ídy afl do FL. Sout fle pod I.A t ídou nazýváme masovým fotbalem. Sout fle nad FL i v etn ní povafluje za vrcholový fotbal. Celkov jsem oslovil dvacet ty i trenér z flákovských a dorosteneckých kategorií v západo eském kraji. Trené i byli z t chto následujících tým : Rokycany, Doubravka Plze , St íbro, Z E Plze , Ko-utka Plze , Chrást, Klatovy, Vejprnice a P e-tice. Zavázal jsem se, fle budu respektovat jejich anonymitu, poskytl i mi pouze v kové údaje, dosaflný stupe vzd lání a délku praxe v trenérské innosti.

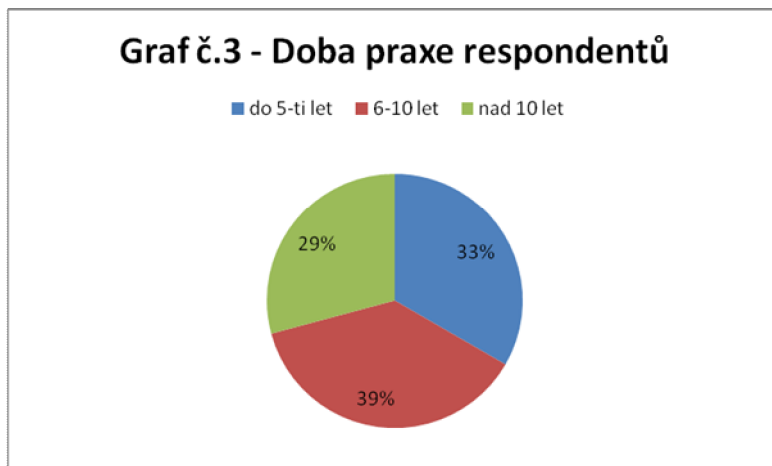
V k trenér je zobrazený na grafu . 1. Údaje jsou velice vyrovnané. Nejvíce trenér bylo nad 40 let, celkem 38 %. Mezi 31-40 lety bylo 37% a nejmén trenér celkem 25 % bylo ve v kovém rozmezí 20-30 let.

V grafu . 2 jsou respondenti rozd leni podle dosaflného vzd lání, p evafluje st edo-kolské studium s maturitou, celkem 58 %. Vysoko-kolský diplom má 25 % trenér a výu ní list 17 % trenér .

V grafu 3 je zobrazena celková doba a zkušenosti respondentů v trénování mládežnických družstev na výkonnostní úrovni. Rozmezí podle doby praxe je poměrně vyrovnané. Nejvíce

respondentů trénuje 6-10 let, celkem 39 %. 33 % respondentů má zkušenosti s tréninkem mládeže pouze do 5 let. Nejzkušenější trenéři pracující s mládeží více než 10 let je 29 %.

4.2 Metody výzkumu

Metodu, kterou jsem si zvolil ke shromáždění dat je dotazník, který je však zadáván ústně jako strukturovaný rozhovor. Dotazník má pevně stanovené otázky s možnostmi alternativních odpovědí, u nichž otázek je prostor k vysvětlení zvolené odpovědi. Tento způsob sběru dat jsem zvolil proto, abych s oslovenými trenéry navázal blízký, otevřený vztah a také, aby se mohli k otázkám dále vyjádřit. Dotazníky jsem předkládal trenérům v tištěné formě. Při analýze dat jsem získané hodnoty převel do elektronické podoby. Jednotlivé otázky jsem individuálně zpracoval a vyhodnotil. Pro přehlednost získaných výsledků jsem vyutil grafy, které jsem vyhotovil v tabulkovém procesoru Microsoft Excel. Vyhotovil jsem dva typy grafů pro lepší orientaci. Koláčový graf zobrazuje získané výsledky každé otázky, sloupcový graf zobrazuje další analýzu, vyhotovenou na základě odlišné typologie trenérů, podle stupňů vzdělání a podle délky praxe. V tabulce údajů jsem vyjádřil v procentech, u otázky číslo 2 jsem výsledky vyjádřil váženým aritmetickým průměrem.

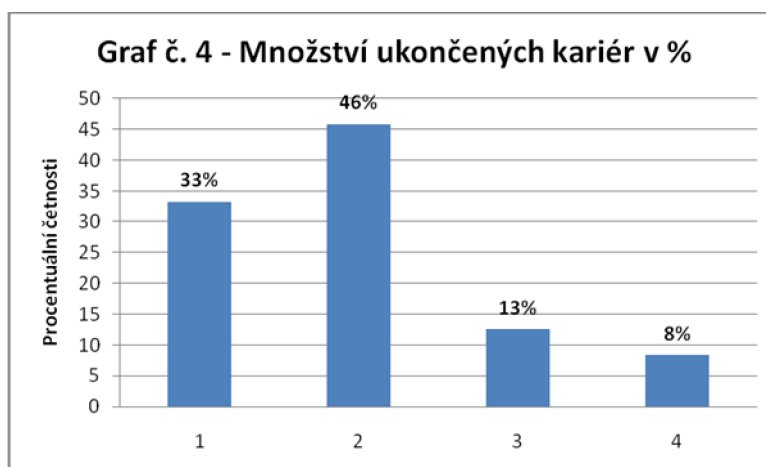
4.3 Výsledky a diskuze

Rozhodl jsem se každou otázku ze strukturovaného rozhovoru analyzovat jednotlivě. Celkem se jedná o deset otázek. Diskuzi jsem zahrnul k výsledkům do jedné kapitoly pro přehlednost získaných dat. U některých otázek jsem se domníval, že na zjištěné odpovědi mohou mít vliv na stupeň vzdělání trenéra, nebo jejich trenérskou zkušenost, proto jsem tyto otázky dále analyzoval.

1) Pokuste se odhadnout, kolik procent hráčů, podle Vašich zkušeností, ukončí ve vašem klubu fotbalovou kariéru, například pechodu z flákovské do dorostenecké kategorie?

Výsledky:

Údala na vodorovné ose
x v grafu 4 vyjadřují
skupiny procent
popsaných pod grafem.
Na svislé ose y je
vyjádřeno procentuální
množství zvolených
možností.

33 % trenér odhaduje frekvenci ukončení kariéry v rozmezí 0-15 % - sloupec 1
46 % trenér odhaduje frekvenci ukončení kariéry v rozmezí 16-30% - sloupec 2
13 % trenér odhaduje frekvenci ukončení kariéry v rozmezí 31-50 % - sloupec 3
8 % trenér odhaduje frekvenci ukončení kariéry v rozmezí 51-více% - sloupec 4

U této otevřené otázky, kde měli trenéři předpovědně odhadnout kolik hráčů ukončí kariéru v daném období, nejvíce trenéři uváděli rozmezí mezi 16-30 %, procentního odhadu ukončených kariér v diskutovaném pětiletém období. Průměrně se jedná o 4-5 hráčů z 20 členného týmu. Podle analýzy dat této otázky mohu tvrdit, že množství ukončených kariér v tomto kritickém období je skutečným problémem v dnešním fotbale.

2) Jaké problémy jsou podle Vašeho názoru nejzávažnějšími důvody předčasného ukončení kariéry? Opište problémy podle toho, jakou důležitost jim přiřkládáte. Nejzávažnější problém je 1, nejméně závažný 7.

Výsledky této otázky jsou sumarizovány podle váženého aritmetického průměru, čímž získáme pořadí nejzávažnějších problémů ukončení kariéry.

Výsledky seřazené podle nejzávažnějšího problému:

1.	Změna zájmu	1.16
2.	Objektivní problémy	3.3
3.	Pokles podpory rodiny	3.8
4.	Úraz	4.4
5.	Snížená výkonná úroveň	4.5
6.	Nešťastný kolektiv v týmu	5.2
7.	Přechod na jiný sport	5.6

Pro lepší orientaci výsledků jsem vytvořil graf, podle hodnot získaných váženým aritmetickým průměrem. Příjemnější hodnoty znamenají nejzávažnější volené odpovědi.

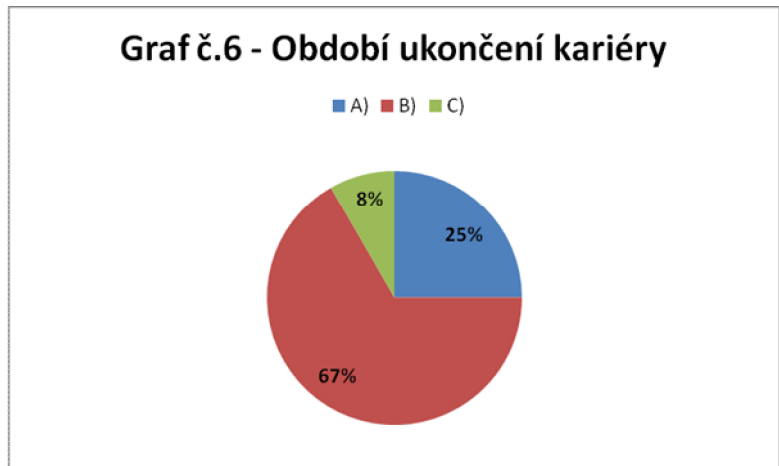

Trenéři uvádějí jako nejčastější příčinu ukončení kariéry postupnou změnu zájmů, odpovídající vývojovým změnám (viz. kapitola 3.1.2 a 3.1.2.4). Jako další zásadní faktory uvádějí nejčastěji objektivní příčiny - přechod na jinou úroveň, dojíždění (viz. kapitola 3.2.1), pokles podpory rodiny (viz. kapitola 3.1.2.3.2). V praxi výskytu prostředních hodnot zůstalo hledisko rizika úrazu a snížená výkonnostní úroveň. Jako nejméně pravděpodobné uvádějí špatný kolektiv v týmu a přechod na jiné sportovní odvětví.

3) Pokud hráči ukončí kariéru v diskutovaném přechodovém období, v jakém konkrétním období k ukončení kariéry dochází?

- A) Nezahájili ani přípravu v dorostenecké kategorii.
- B) Do 1 roku po přechodu do dorostenecké kategorie.
- C) Do jednoho roku po přechodu do dorostenecké kategorie.

Z výsledků znázorněných v grafu 6.6 můžeme jednoznačně vyvodit, že hráči ukončí kariéru nejčastěji do 1 roku po přechodu do dorostenecké kategorie. Nejméně častým je konec okamžitě po ukončení působení v týmu

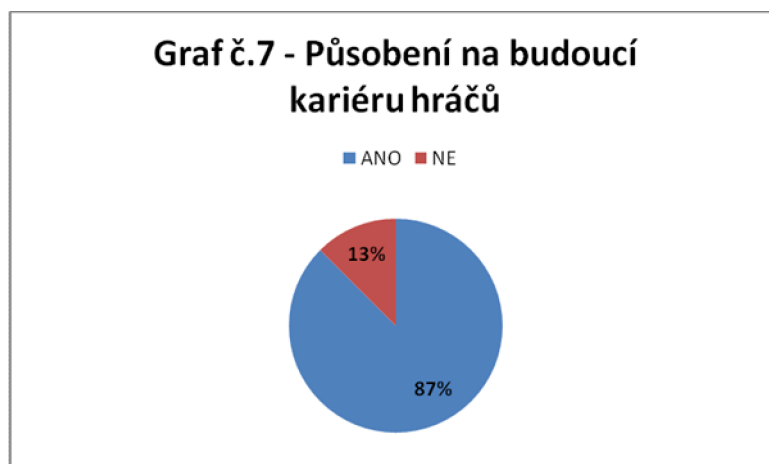

flákovské kategorie. Dívodem ukončení budou pravděpodobně nesplňovat očekávání z přechodu do nového týmu a vyší herní úroveň v týmu dorostu.

4) Snáříte se ovlivovat hráče, aby pokračovali ve fotbalové kariéře, i p estofle je nebudete dále trénovat?

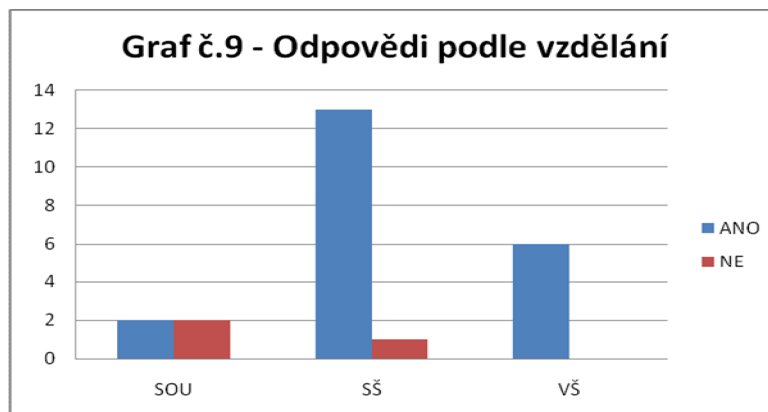
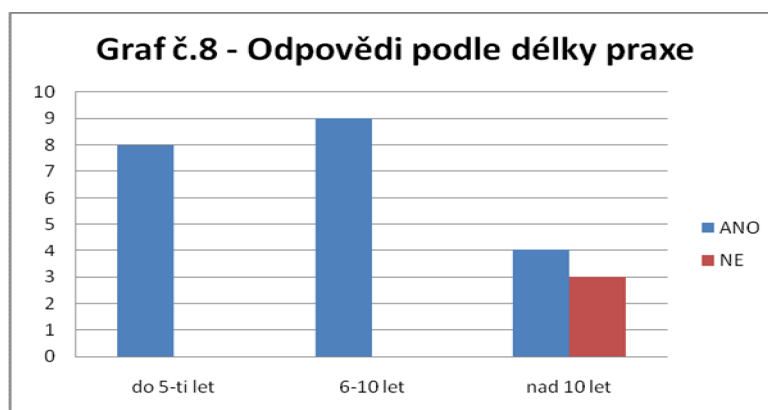
ANO/NE

Pokud ano rozve te jakým způsobem.....

Z této otázky jasně vyplývá, že v tina trenér své svůence ovlivuje v budoucí karié e i p esto, že je jifl dále nebude trénovat. Zp soby, kterými trené i ovliv ují, byli ásto podobné. Cituji jeden z nich: *šPravidelným tréninkem si zpevuujete fyzickou i psychickou odolnost organismu a tím získáváte uritou atraktivitu, podstatnou v prosazení mezi vrstevníky.õ* Jako zp sob ovliv ování trené i uvád li p edev-ím komunikaci o budoucí karié e. V minimální mí e jsem se setkal s názorem, že hrá e nemá význam ovliv ovat, mimo jiné i pro to, že si v tomto v kovém období nenechají p íli–poradit.

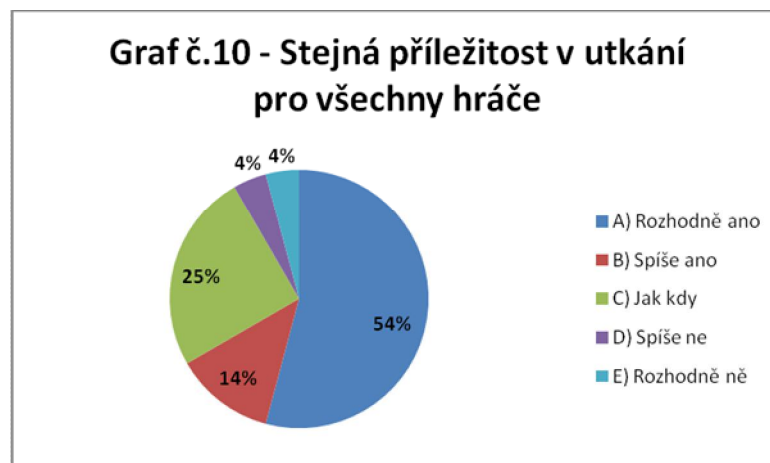
Domnívám se, že odpov di této otázky m flou souviset se zku-enostmi trenéra a jeho vzd láním. Proto ji dále analyzuji podle délky praxe a dosafleného vzd lání.

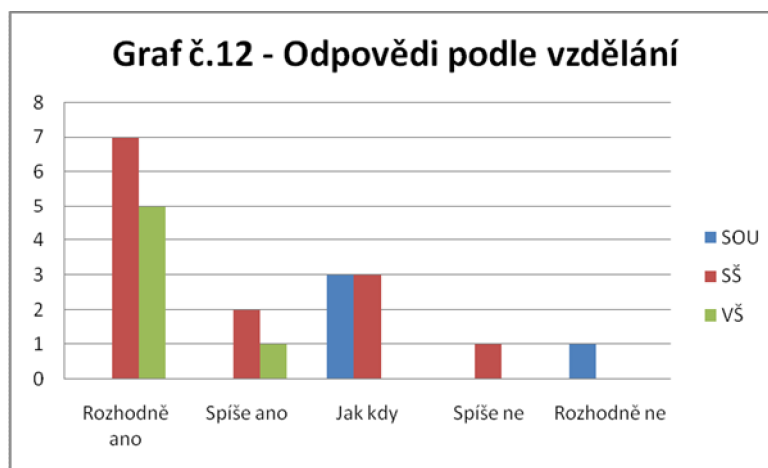
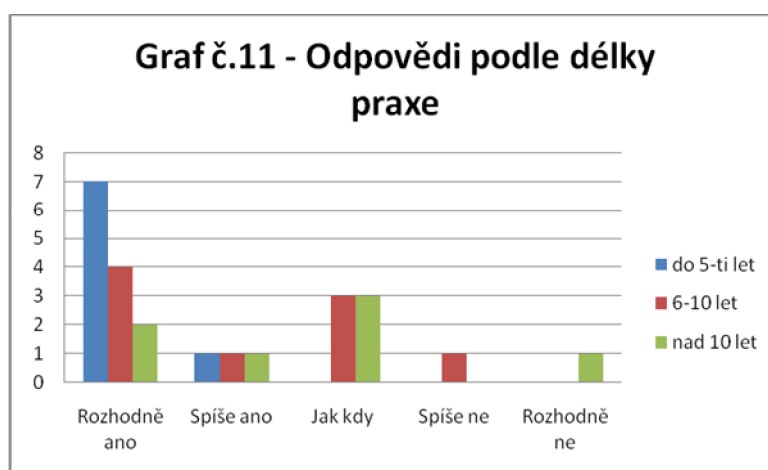
Podle této analýzy se ukázalo, že délka trenérské praxe i dosažené vzdání hraje roli v p sobení trenéra na další kariéru hrá e. S vyším vzdáním trenér roste pravd podobnost cíleného p sobení na budoucí kariéru hrá e. Naopak zajímavé a p ekvapivé mi p ijde zji-t ní, že zku-ení trené i trénující nad 10 let se nesnaží hrá e v budoucí karié e ovliv ovat. Domnívám se, že to m že být zp sobeno zku-enostmi trenér , s tím, že je zbyte né se snažit adolescenty ovliv ovat.

5) Myslíte si, že v sou asné dob mají trené i mládefnických kategorií reálnou mofnost dávat p i utkáních stejnou p íležitost v-em hrá m týmu?

- A) Rozhodn ano
- B) Spí-e ano
- C) Jak kdy
- D) Spí-e ne
- E) Rozhodn ne

68 % trenérů se domnívá, že je možnost dávat stejnou péči v- em hráčům. Zbýlých 32 % trenérů to nevidí jednoznačně. Předpokládám, že odpověď *šjak kdy* lze obsahově aditivně spojit s negativem, protože trenéři mají na mysli především prázdné utkání. Výsledek zobrazuje vnější tlak (FC, rodiče hráčů) na vítězství v utkání.

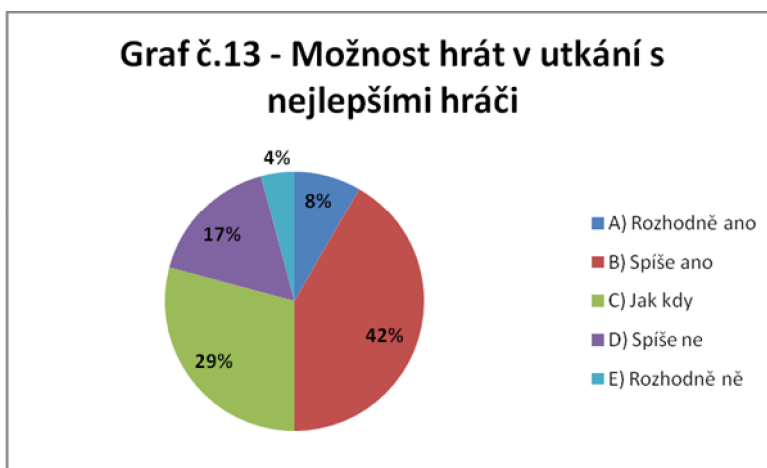
Při dalším analyzování otázky ohledně stejné péči v zápase pro všechny hráče jsem zjistil, že zejména mladí trenéři s praxí do 5 let dávají stejnou péči v- em

hráčům. Předpokládám obrácené výsledky, z čehož plyne, že trenéři s větší praxí jistě nemusí usilovat o vytvoření dobrého postavení, které jistě mají vybudované, a proto mohou dát v zápase přednost i výkonům slabším hráčům. Kladné výsledky pro trenéry s malou praxí mohou poukazovat na kvalitní školení a přípravu současných nových trenérů, kteří jsou nabádáni k využívání moderních metod, které vyzývají trenéry mládeže k zapojování všech hráčů, bez většího ohledu na výsledek zápasu. V analýze vztahu ke vzdělání trenérů bylo, že vysoce vzdělaní trenéři dávají stejnou přednost všem hráčům týmu.

6) Myslíte si, že jsou trenéři mládežnických kategorií, v současném období nejlepšími hráči zápasů, pouze s těmi nejlepšími hráči?

- A) Rozhodně ano
- B) Spíše ano
- C) Jak kdy
- D) Spíše ne
- E) Rozhodně ne

Tuto otázku jsem položil jako kontrolní k předcházející, a při níž na drobnou odchylku jsou výsledky totožné. V poznámce pod otázkou trenéři uvádějí, že do rozhodování vstupují ještě zdravotní hlediska, osobnostní vlastnosti a morálka hráče.

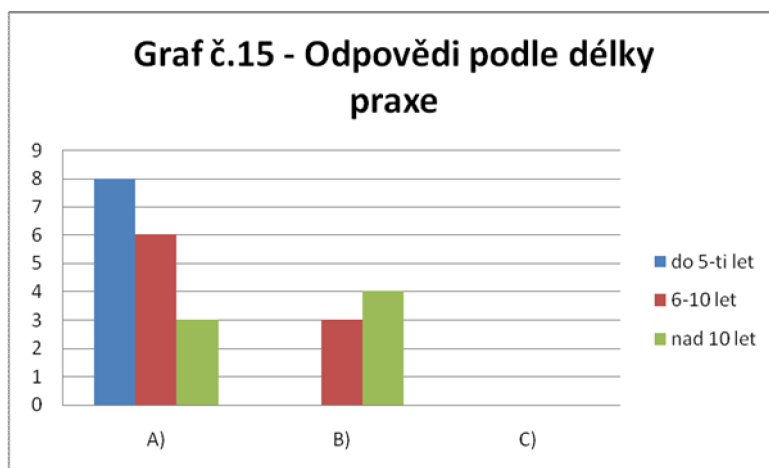
7) Zajímáte se o mimo fotbalový život hráčů, v etn -koly?

- A) Ano, zajímám se o jejich mimo fotbalový život, v etn výsledk ve -kole, protože to výkonnost zásadn ovliv uje.
- B) Zajímám se jen okrajov , nemyslím si, že je to role trenéra.
- C) Zajímám se pouze o ur ité oblasti (zdravotní stav...).

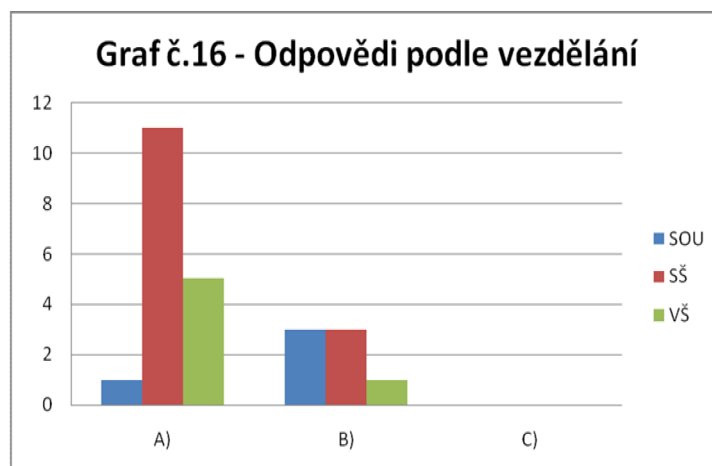
Pot -ujícím zji-t ním je, že v t-í ást trenér se zajímá o osobní život hráčů, v etn -kolních výsledk . V grafu .14 jsem shledal, že 29 % trenér to nepovažuje za sou ást role trenéra.

Podle analýzy v grafu .15 a 16 mohu tvrdit, že se zde op t odráží stupe vzd lání trenér . Odpov B volili z velké ásti trené i s níž-ím vzd láním. Z hlediska délky praxe vy-ili nejlépe trené i s krátkou zku-eností, což

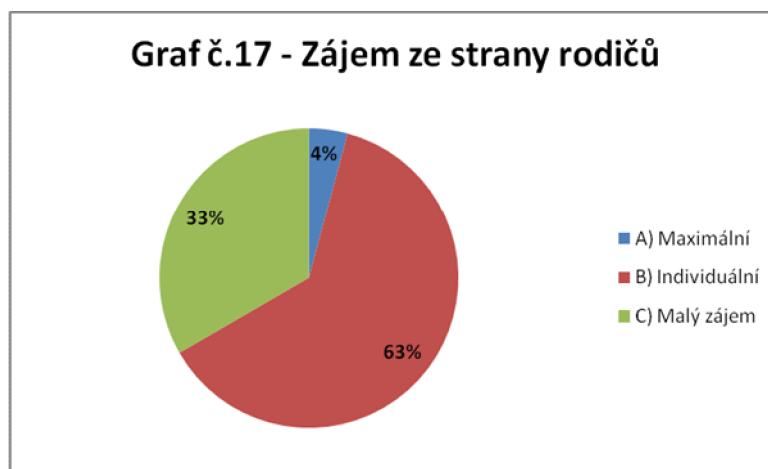

poukazuje na jejich komplexní zájem o jednotlivé hrá e. M že to být zp sobeno odrazem prvotního nad-ení.

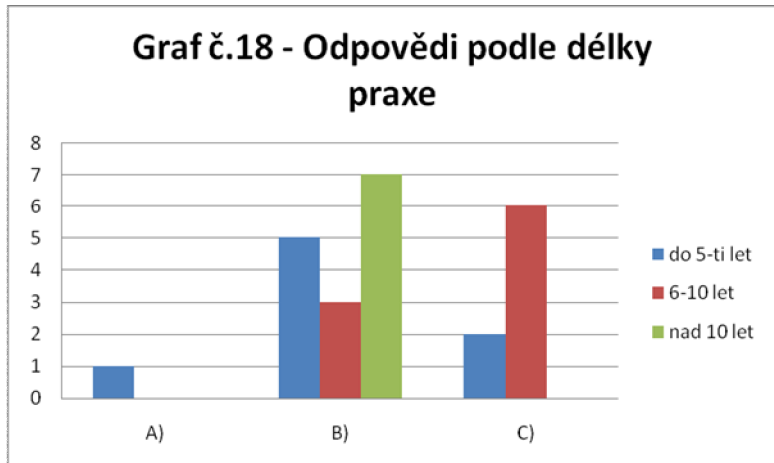
8) Jak velký zájem cítíte ze strany rodičů o fotbalové výkony svých dětí?

- A) Maximální, rodiče pravidelně sledují děti ve fotbalovém týmu a výkony svých dětí.
- B) Nelze jednoznačně diferencovat, jsou zde značné individuální rozdíly.
- C) Rodiče jeví malý zájem o fotbalové výkony svých dětí.

Na tuto otázku nedokázala většina trenérů jednoznačně odpovědět. Zarážející však je, že kategorie A (maximální zájem rodičů) uvedlo jen mizivé procento trenérů.

Výsledky analýzy podle grafu .18 neukazují jednoznačný rozdíl v odpovědi trenérů .

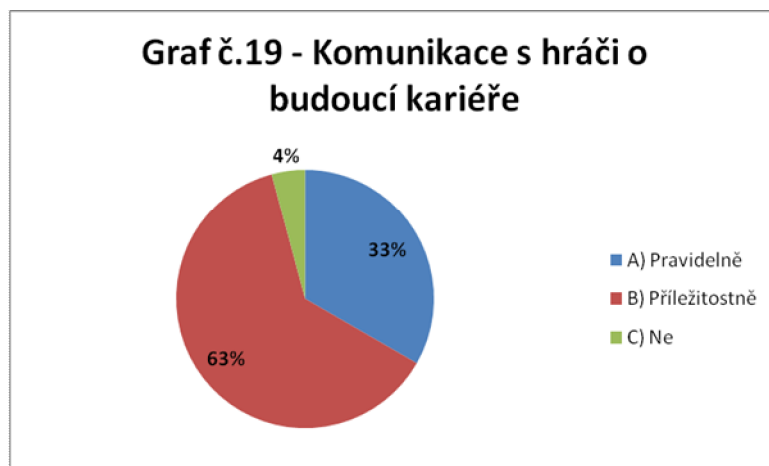

9) Diskutujete s hráči o jejich další fotbalové kariéře?

A) ano, pravidelně se v-emi.

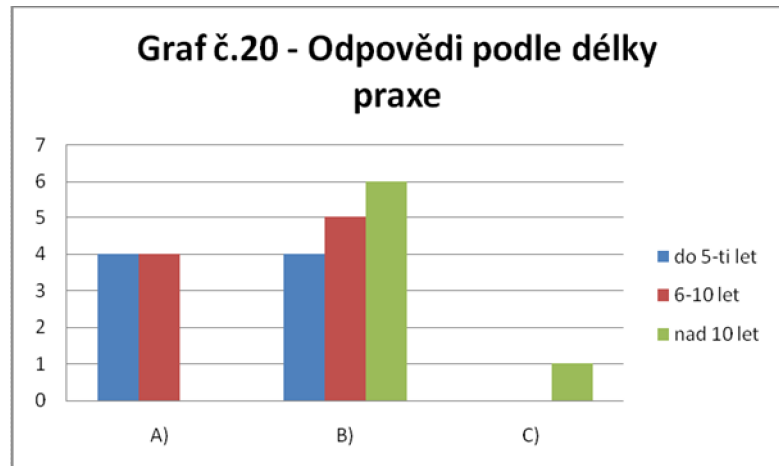
B) pouze příležitostně u nad- jných fotbalistů, u kterých jsou v t-í možnosti postupu.

C) ne, zajímají mě pouze výkony, kterých dosahují pod mým vedením, myslím si, že informace o budoucí kariéře mají.

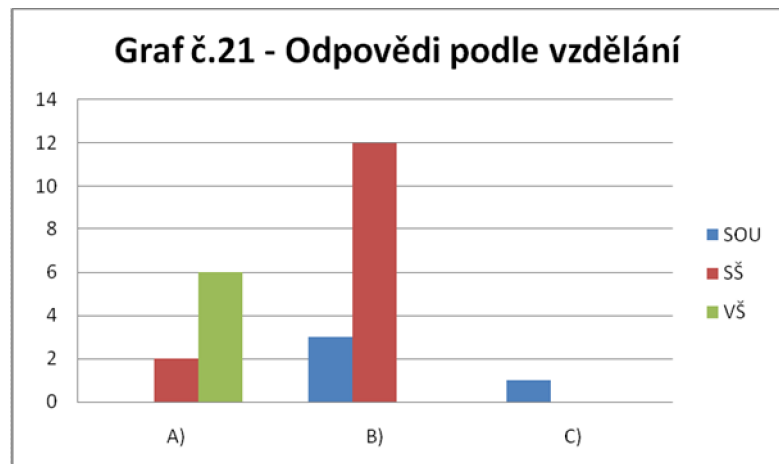

Co se týká plánování další hráčské kariéry, v tina trenér se zam uje pouze na nad jné fotbalisty. Pouze 33 % trenér se zajímá o budoucnost vech hrá . Otázku jsem se rozhodl dále analyzovat, proto fe se domnívám, fe s délkou praxe a dosafného vzd lání m fe úzce souviset.

Po dal-í analýze v grafu . 20 se neukázalo, fe délka praxe hraje roli v diskutování o dal-í karié e hrá .

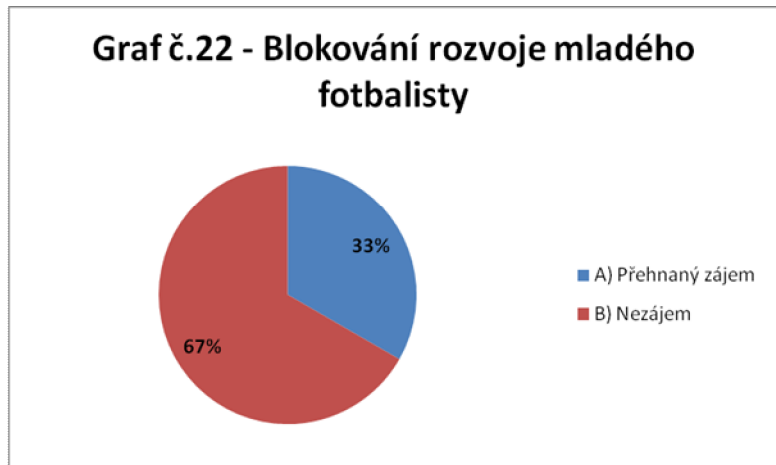

Podle analýzy v grafu .21 odpov dí podle dosafného vzd lání mohu op t vyzdvihnout pozitivní p ínos vy-ího vzd lání u trenér , kte í diskutují se v-emi hrá i o jejich budoucí karié e.

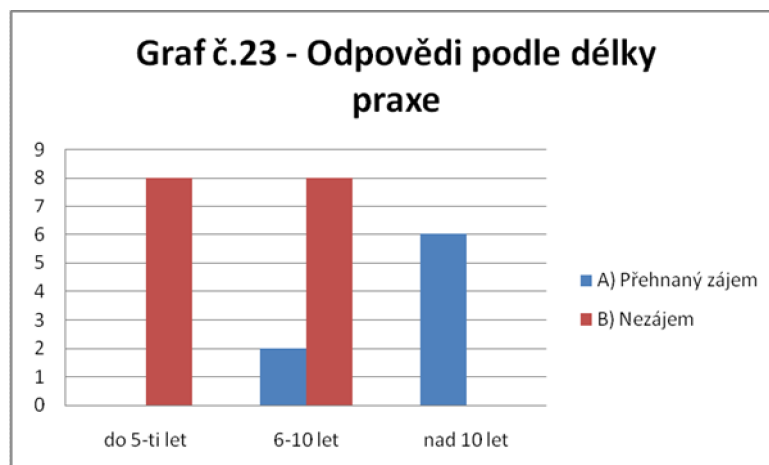

10) Která z nabízených možností může podle Vás nejvíce blokovat rozvoj mladého fotbalisty?

- A) přehnaný zájem ze strany rodičů
- B) absolutní nezáměr ze strany rodičů

Poslední otázku jsem záměrně formuloval bez možnosti středové. Ze zkušeností vím, že negativní vliv na kariéru sportovce mohou mít oba způsoby chování rodičů. Proto mě zajímalo, kterou z těchto variant trenéři považují za horší. S odpovědí 67% považují za nebezpečnější absolutní nezáměr. Tuto otázku jsem také dále analyzoval, protože jsem se domníval, že by mohla mít určitou vazbu na délku trenérské praxe. Z analýzy mi vyšlo, že trenéři s většími trenérskými zkušenostmi hodnotí jednotně jako horší z nabízených možností přehnaný zájem ze strany rodičů. Vzhledem k jejich zkušenostem tomu proto přikládám větší váhu. Tito trenéři se setkali s více rodiči za jejich trenérskou kariéru, než jejich kolegové s menší praxí.

5 Záv ry

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolil analýzu p echodového období ve fotbale z flákovských do dorosteneckých kategorií. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části této práce jsem charakterizoval problematiku období adolescence v oblasti fyzických i psychických změn dospívajících. Cílem praktické části bakalářské práce bylo analyzovat problematiku p echodového období z flákovských do dorosteneckých kategorií ve fotbale. Chtěl jsem zjistit, jaké p íiny a v jaké míře ovlivňují pr b h tohoto období.

Jako metodu sběru dat jsem zvolil dotazník, jako podklad pro strukturovaný rozhovor. Dotazník byl situován trenér m výkonostního fotbalu flákovských a dorosteneckých kategorií. Celkem jsem oslovil dvacet ty i trenér a na základ jejich odpov dí jsem provedl rozbor. Trené i z velké části p íznali, že velký úbytek fotbalist v diskutovaném období, je skute ným problémem v dnešním fotbale. Jako nej ast j-í p íinu p ed asného konce kariéry uvád li postupnou zm nu zájm , která je pro období st ední adolescence typická. Jako dal-í zásadní p íinu uvád li objektivní p íiny, kterými jsou zm na -koly (p echod ze základní na st ední -kolu), problematické dojížd ní a pobyt na internátu. Velký význam také p íkládali p sobení rodiny na adolescenta a nebezpe í váfn j-ího úrazu. N kolik vybraných otázek jsem dále analyzoval podle odli- né typologie trenér . Analýzu jsem provád l na základ jejich zkušeností a praxe v tréninku mládeže a také podle stupn vzd lanosti. Ve v t-in otázek se mi p edpoklad ovlivn ní z pohledu kategorizace trenér potvrdil, v n kterých naopak vyvrátil. Z celkového pohledu na výsledky analýzy mi p ekvapiv vy- lo, že trené i s nejmen-í praxí se snaží na hrá e nejvíce p sobit v oblasti budoucí kariéry, dostate n se zajímají o mimofotbalový flivot hrá a p í utkání dávají v-em hrá m stejnou p íležitost bez ohledu na jejich výkonnost. Tyto kladné výsledky mladých trenér m flou napov d t o kvalitním -kolení sou asných trenér a využívání moderních metod v trénování fotbalové mládeže.

6 Souhrn

Práce řeší problematiku p echodového období z flákovských do dorosteneckých kategorií ve fotbale. Je rozdělena na teoretický a praktický oddíl. V práci jsou popisovány charakteristiky p echodového období z hlediska vývojové psychologie a motorických schopností jedinc sledovaného v ku. Bakalářská práce se také detailně věnuje otázkám motivace k aktivnímu výkonu sportovní innosti. Praktická část je koncipována jako výzkum realizovaný u trenér mládeže, jehož hlavním cílem bylo popsat p echodové období a vytyčit rizikové faktory ukonování sportovní innosti. Zadeleté vstupy jsou v bakalářské práci považovány zkučnosti a vzdání trenér. Práce je určena zejména odborník m pracujícím se sportovní mládeží.

Zusammenfassung

Die Bachelorarbeit löst die Problematik der Übergangszeit zwischen den Schulkategorien und den Kategorien für Nachwuchsspieler im Fußball. Die Bachelorarbeit enthält einen theoretischen und einen Forschungsteil. In diesem Teil werden Merkmale der Übergangszeit in Bezug auf die Entwicklungspsychologie und motorische Fähigkeiten des Individuums im bestimmten Alter beschrieben. Die Bachelorarbeit konzentriert sich auch auf die Frage der Motivation im Sport. Der Forschungsteil präsentiert Angaben, die man durch strukturierte Gespräche mit den Sporttrainern erlangt hat. Das Ziel der Forschung ist Beschreibung und Ansammlung der Informationen über Übergangszeit und Bestimmung der Risikofaktoren vom Ende des Sporttreibens. Die Erfahrungen, beziehungsweise die Praxisdauer, und die Ausbildung der Sporttrainer bilden eine wichtige Grundlage in der Bachelorarbeit. Sie kann vor allem Leute ansprechen, die mit der jungen Sportlern arbeiten.

7 Seznam literatury

1. BUCHTOVÁ, Bofena. *lov k - psychosomatická bytost : k problému lidské sebereflexe*. 3. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2001. 233 s. ISBN 80-210-2730-4.
2. BURSOVÁ, Marta. *Kompenza ní cvi ení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0948-1.
3. A KA, Otto. *Psychologie vrstev du-evního d ní a její autodiagnostika*. 3. vyd. Brno : Dopln k, 2002. 382 s. ISBN 80-7239-107-0.
4. FAJFER, Zden k. *Trenér fotbalu mládeže (6-15 let)*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-933-0.
5. HARDY, Lew, J JONES a Daniel GOULD. *Understanding psychological preparation for sport: theory and practice of elite performers*. New York: J. Wiley, c1996, 346 s. ISBN 04-719-5787-9.
6. CHOUTKA, Miroslav a Josef DOVALIL. *Sportovní trénink*. 2.vydání. Praha: Olympia, 1991. ISBN 80-7033-099-6.
7. JANSÁ, Petr a Josef DOVALIL. A SPOLUAUTO I. *Sportovní p íprava*. 1. vyd. Praha: PhDr. Bo ivoj Kleník, Q-art, 2007. ISBN 80-903280-8-3.
8. KON, Igor Semenovi . *Kapitoly z psychologie dospívání*. 1. vyd. Praha: SPN, 1986.
9. MACÁK, Ivan a Václav HO^TNEK. *Psychologie t lesné výchovy a sportu*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. U ebnice pro vysoké –koly.
10. MACEK, Petr. *Adolescence: psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. 1. vyd. Praha: Portal, 1999. ISBN 80-7178-348-X.
11. *Pedagogické vzd lávání vysoko–kolských u itel jako aktuální pot eba*. Aula, 2005, ro . 13, . 3. ISSN 1210-6658.
12. PERI , Tomá–. *Sportovní p íprava d tí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0683-0.
13. SLEPI KA, Pavel, Václav HO^TNEK a B la HÁTLOVÁ. *Psychologie sportu*. 2.vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1602-5.
14. ^TWANCARA, Josef. *Emoce, city a motivace* [^TWancara, 1975]. 2. dopl. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1975. 183 s. : i.

15. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: d tství, dosp lost, stá í*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.
16. VAN K, Miroslav, Václav HO^TĚK a Franti-ek MAN. *Formování výkonové motivace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1982.
17. VA^TUTOVÁ, Maria. *Pedagogické a psychologické problémy d tství a dospívání*. 1.vyd. Ostrava : Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2005. 280 s. ISBN 80-7042-691-8.
18. VOTÍK, Jaromír a Marta BURSOVÁ. *P ehled metod stimulace motorických schopností*. 1. vyd. Plze : Pedagogická fakulta Z U v Plzni, 1994. ISBN 80-7043-114-8.
19. VOTÍK, Jaromír. O fotbalových matkách a otcích. [online]. 2010[cit. 2012-04-05]. Dostupné z: http://www.fotbal-trenink.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=284:o-fotbalovych-matkach-a-otcich&catid=32:namty-postehy-komentae&Itemid=117
20. VOTÍK, Jaromír. *Trenér fotbalu "B" UEFA licence*. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-921-7.

8 P ílohy

Vzor dotazníku

Dobrý den, jmenuji se Jiří Monhart a jsem studentem oboru Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání na pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Rád bych Vás pořídal o spolupráci, při analyzování p echodového období z flákovských do dorosteneckých kategorií ve výkonnostním fotbale. Snařím se zjistit, jaké p í iny vedou k p ed asnému ukon ování asto nad jné fotbalové kariéry, práv v tomto p echodovém období.

Obracím se na Vás jako na jednoho z trenér , kte í odpovídají parametr m mé práce tím, ře trénujete nebo jste již d íve trénoval fotbal v mládeřnických kategoriích ve výkonnostním fotbale. Máte odpovídající zku-enosti s vedením dospívajících sportovc . Budu Vám vd ňý, když mi pom řete s vypln ěním dotazníku. Zavazuji se, ře budu respektovat Va-í anonymitu.

V k:

Dosařené vzd ělení (STM,VTM):

Jak dlouho trénujete mládeřnické kategorie na výkonnostní úrovni? (Pozn.: za výkonnostní úrove považujeme krajské sout ře a vy-í) :

Strukturovaný rozhovor

1. Pokuste se odhadnout, kolik procent hráčů, podle Vašich zkušeností, ukončí ve vašem klubu fotbalovou kariéru, pokud přechodu ze fúkovské do dorostenecké kategorie?

Kariéru postupně ukončí přibližně % hráčů.

2. Jaké příčiny jsou podle Vašeho názoru nejčastěji důvodem předčasného ukončení kariéry? Opišete příčiny podle toho, jakou důležitostí jim přiřadíte. Nejčastěji příčina č. 1, nejméně č. 8.

- 1 .. pokles podpory rodiny
- 1 .. špatný kolektiv v novém týmu
- 1 .. přechod na jiný sport
- 1 .. náhlá změna zájmů
- 1 .. objektivní příčiny (přechod na jinou disciplínu, dojíždění, internát...)
- 1 .. snižující se herní výkonná úroveň hráče
- 1 .. úraz, zdravotní problémy

3. Pokud hráč ukončí kariéru v diskutovaném přechodovém období, v jakém konkrétním období k ukončení kariéry dochází?

- F) Nezahájili ani přípravu v dorostenecké kategorii.
- G) Do 1 roku po přechodu do dorostenecké kategorie.
- H) Do jednoho roku po přechodu do dorostenecké kategorie.

4. Snážíte se ovlivňovat hráče, aby pokračovali ve fotbalové kariéře, i pokud byste je dále nebudete trénovat?

ANO

NE

Pokud ANO, rozveďte jakým způsobem

.....
.....
.....

5. Myslíte si, že v současné době mají trenéři mládežnických kategorií reálnou možnost dávat při utkáních stejnou příležitost všem hráčům týmu?

A) Rozhodně ano

B) Spíše ano

C) Jak kdy

D) Spíše ne

E) Rozhodně ne

6. Myslíte si, že jsou trenéři mládežnických kategorií, v současné době nuceni hrát zápasy, pouze s těmi nejlepšími hráči?

A) Rozhodně ano

B) Spíše ano

C) Jak kdy

D) Spíše ne

E) Rozhodně ne

7. Zajímáte se o mimofotbalový život hráčů, v etn -koly?

- A) Ano, zajímám se o jejich mimofotbalový život, v etn výsledk ve -kole, protože to výkonnost zásadn ovliv ůje.
- B) Zajímám se jen okrajov , nemyslím si, že je to role trenéra.
- C) Zajímám se pouze o ur ité oblasti (zdravotní stav...).

8. Jak velký zájem cítíte ze strany rodičů o fotbalové výkony svých dětí?

- A) Maximální, rodiče pravideln sledují děti ve fotbalovém týmu a výkony svých dětí.
- B) Nelze to jednozna n diferencovat, jsou zde zna né individuální rozdíly.
- C) Rodiče jeví malý zájem o fotbalové výkony svých dětí.

9. Diskutujete s hráči o jejich další fotbalové karié e?

- A) Ano, pravideln se v-emi.
- B) Pouze p íležitostn u nad jných fotbalist , u kterých jsou v t-í možnosti postupu.
- C) Ne, zajímají m pouze výkony, kterých dosahují pod mým vedením, myslím si, že informace o budoucí karié e mají.

10. Která z nabízených možností m že podle Vás nejvíce blokovat rozvoj mladého fotbalisty?

- A) P ehnáný zájem ze strany rodičů .
- B) Absolutní nezájem ze strany rodičů .

Eviden ní list

Souhlasím s tím, aby moje záv re ná práce byla p j ována k prezen nímu studiu v Univerzitní knihovn Ā U v Plzni.

Datum:

Podpis:

Uřivatel stvrzuje svým řitelným podpisem, ře tuto záv re nou práci pouřil ke studijním ú el m a prohla-uje, ře ji uvede mezi pouřitými prameny.

Jméno	Fakulta/katedra	Datum	Podpis